

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Δέκατος

Συνδρομή ἰσχυραὶ Ἐ. Ἀθήναις πρ. 10. Ἐν ταῖς Ἀθήναις πρ. 12. Ἐν τῇ Ἀλλοδαπῇ πρ. 20. - Αἰκωφόροι ἄφρονται ἀπὸ τῶν ἀναρῶν τοῦ ἑτοῦς καὶ εἰς ἰσχυραὶ - Γραφεῖο: τῆς Διοικήσεως: Ὁδὸς Σαδίου 6.

31 Αὐγούστου 1880

Σφραγὶς τοῦ
ΔΗΜΟΥ ΓΕΛΗΝΙΩΝ

[Ἐκ τῆς Συλλογῆς Παύλου Λίμπρου].

Ὁ δῆμος Γεληνίων δὲν ὑφίσταται σήμερον, πρὸ τοῦ 1836 δὲ ἀνήκεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν Κορινθίας. Σ.τ.Δ.

Πρὸ δέκα καὶ πέντε περίπου ἐτῶν, συναλθόντες οἱ τὰ πρῶτα παρ' ἡμῶν φέροντες ἐν τοῖς γράμμασι, συνέστησαν ἐν Ἀθήναις σύλλογον φιλολογικόν, τὸ ἄθ ἡν αἰον, σκοποῦντα τὴν διδασκαλίαν καὶ μόρφωσιν τοῦ λαοῦ τὰ μέλη τούτου ἀνελάμβανον νὰ διδάσκωσιν ἐκ περιτροπῆς μαθήματα τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν, τερπνὰ ἅμα καὶ χρήσιμα, καὶ κατὰ τρόπον ὅσον ἔνεστι προσίτων εἰς τὴν κοινὴν κατάληψιν. Καίτοι τὸ διάστημα τῆς διαρκείας τοῦ συλλόγου ἦν ὀλιγοχρόνιον, διετὲς ἢ τριστὲς νομίζομεν, παρέσχεν ὅμως οὕτως ἀφορμὴν εἰς τὴν σύνταξιν ἀναγνωσμάτων, οὗ μικρὰν περιποιούστων τιμὴν τῇ ἡμετέρᾳ φιλολογίᾳ. Εἰς ταῦτα ἀνάγεται καὶ τὸ κατωτέρω τοῦ Λέοντος Μελά, μήπω μέχρι τοῦδε δημοσιευθὲν, ὅπερ ἀσμένως ἴδαν καταγορεύομεν ἦδη, εὐμενῶς ἀποστειλῆσαι ἡμῖν τοῦτο πρὸς δημοσίευσιν τῆς σεβαστῆς χάριτος τοῦ ἀειμνήστου ἀνδρός.

Ὁ Λέων Μελάς ἦν ἐκ τῶν κειτημένων τὴν μεγίστην αὐθεντείαν ἐπὶ πάντων τῶν ἀφωρόντων εἰς παιδαγωγικὰ ζητήματα. Ἐγκόσως συντόμως καὶ ἐπιστακμένως εἰς τὴν σπουδὴν τῶν ἀναγκῶν τῆς ἡμετέρας ἐκπαιδεύσεως, εἰργάσθη εἴπερ τις καὶ ἄλλος πρὸς πλήρωσιν αὐτῶν καὶ βελτίωσιν τοῦ κρατοῦντος παιδαγωγικοῦ συστήματος, καὶ περιπομπάστους ἐξέδωκε παιδαγωγικὰς μελέτας. Ἄλλα καὶ μόνος ὁ Γεροστάθης ἔρακε ν' ἀναδιθέσῃ αὐτὸν εἰς τὴν πρώτην τάξιν τῶν ὑπὲρ τῆς διανοητικῆς προόδου συντελεστικώτατα ἐργασθέντων, τὸ χάριεν ἐκείνο βιβλιόριον, ὅπερ ἀπλήτως ἀπὸ εἰκοσιπενταετίας ἀναγνωσκουσι πάντες οἱ ἑλληνόπαιδες, καὶ ὅπερ σκοπὸν προτίθει εὐγενῆ καὶ ὑψηλότερον, οὐ μόνον τὴν ἐπαύξησιν τῶν γνώσεων, ἀλλὰ καὶ τὴν τοῦ χαρακτήρος διάπλασιν καὶ τὴν ἐμπνευσιν γενναίων καὶ ἑλληνοπρεπῶν αἰσθημάτων καὶ φρονημάτων.

Οὐδὲ μὴ ἀμφιβάλλομεν ὅτι οἱ ἡμέτεροι συνδρομηταὶ θέλουσι μετὰ πολλοῦ ἐνδιαφέροντος ἀναγνώσει τὴν προκειμένην πραγματείαν, ἣν διακρίνει οὐ μόνον ἰδεῶν ἐμβριθεία, ἀλλὰ καὶ τῆς λέξεως ἐν γίνεσι γλαυρότης καὶ ἐπαγωγόν. Σ.τ.Δ.

ΑΙ ΤΡΕΙΣ ΗΛΙΚΙΑΙ

Φίλιπποι ἀφραταί,

Ἐὐχαρίστως παρατηρήσας ὅτι καὶ αἱ τρεῖς ἡλικίαι τιμῶσι τὰς ἀρχαίας τοῦ Ἀθηναίου, κα-

θῆκον ἀβοηροσύνης ἐθεώρησα καὶ πρὸς τὰς τρεῖς ἡλικίας ἰδίως ν' ἀποταθῶ σήμερον, καθ' ὅσον καὶ τὰς τρεῖς ἐκ τοῦ πλησίον ἐγνώρισα, διελθὼν τὰς δύο πρώτας καὶ τὴν τρίτην ἥδη εὐτυχῶς διερχόμενος. Ἄς συμμελετήσωμεν, φίλιπποι, τὰς τρεῖς ἡλικίας τοῦ ἀνθρώπου, διότι ἐντὸς τῆς νεανικῆς, τῆς ἀνδρικῆς καὶ τῆς γεροντικῆς ἡλικίας συμπερικλείεται τὸ παρελθόν, τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον, μόνον δὲ διὰ τῆς σπουδῆς τοῦ παρελθόντος, διὰ τῆς ἐπιμελείας τοῦ παρόντος, καὶ τῆς προπαρασκευῆς τοῦ μέλλοντος δύνανται καὶ τὰ ἔτομα καὶ αἱ κοινωνίαι νὰ προοδεύσωσι, νὰ τελειοποιηθῶσι καὶ ἐπομένως νὰ εὐδαιμονήσωσι. Τὴν τελειοποίησιν δὲ καὶ πρόοδον πάντες ποθοῦμεν, καθόσον καὶ ὀμιλοῦντες καὶ ἀκροώμενοι οὔτε τὴν ματαίαν ἐπίδειξιν οὔτε τὴν διαβητικὴν τέρψιν τῶν αἰσθητηρίων, ἀλλὰ τὴν διανοητικὴν καὶ ἠθικὴν ἡμῶν πρόοδον ἐνταῦθα ἐπιδιώκομεν, ὑπείκοντες εἰς τὴν θεῖαν φωνὴν τοῦ Σωτῆρος, ὅστις ἀποκαλύψας ἐπὶ τῆς γῆς τὰς τελειότητας τοῦ παναγάθου Θεοῦ, μὰς εἶπεν ἐπὶ τοῦ ὄρους: «Ἐσεσθε οὖν ὡς ἐγὼ τέλειοι ὡς ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς τέλειός ἐστιν». Καὶ ὡς τὸν μόνον ὄρον τῆς ἀληθοῦς εὐδαιμονίας, ἰδοὺ δικαί κατ' ἐξαιρέσειν παντὸς ἄλλου ἐπιγείου πλάσματος μὲ ψυχὴν ἐπιδοκτικὴν προόδου καὶ τελειοποιήσεως ἐπροκίεσθη ὁ ἀνθρώπος. Ἄλλ' ἐάν ἡ ψυχικὴ ἡμῶν τελειοποίησις, ἡ ἀνύψωσις καὶ προσέγγισις ἡμῶν εἰς τὰς τελειότητας τοῦ Ὑψίστου, ἀπεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ χριστιανισμοῦ ὡς ὁ ἀληθὴς προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς ὁ μόνος ὅρος τῆς ἀνθρωπίνου εὐδαιμονίας, ὁ χριστιανισμὸς ἐν τῇ θεῖᾳ αὐτοῦ σοφίᾳ συναπεκάλυψε συγχρόνως καὶ τὰ μέσα, δι' ὧν τὸν προορισμὸν τῆς τελειοποιήσεως ἡμῶν δυνάμεθα νὰ ἐκπληρώσωμεν. «Ἀγαπήσεις τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης ψυχῆς, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν». Ἄς ἀγαπήσωμεν λοιπὸν τὸν πανάγαθον, ὅπως καὶ αὐτὸς ἀγαπήσῃ, δικαιοσύνη καὶ τελειοποίησις ἡμῶν. Ἄς ἀγαπήσωμεν δὲ καὶ πάντας τοὺς πλησίον ἡμῶν, καὶ νέους καὶ ἄνδρας καὶ γέροντας, καὶ ὑπὸ τῆς ἀγάπης ταύτης ἐμπνεόμενοι ἄς ἐπιχειρήσωμεν τὴν μελέτην τῶν τριῶν ἡλικιῶν ἀρχόμενοι ἀπὸ τῆς νεανικῆς.

Ἡ νεανικὴ ἡλικία, φίλιπποι ἀφραταί, εἶναι τὸ τερπνὸν ἔαρ τοῦ βίου, εἶναι τὸ ὠραῖον ἄθος τὸ ὁποῖον γλαυρότατον ὀπώραν ἐν τῷ μέλλοντι

μας υπόσχεται' εν τῇ ηλικίᾳ ταύτῃ ἄπειροι ἐλπίδες συγκεντρῶνται, καὶ διὰ τοῦτο ἐλπίδα τὴν νεότητα ἀπεκάλεσαν καὶ τὴν ἐλπίδα διὰ τῆς νεότητος ἐπροσωποποίησαν.

Ἄλλὰ τὸ ἔαρ τοῦτο, τὸ ὁποῖον τοσοῦτον εὐάρεστον, τοσοῦτον τερπνὸν καὶ ὠραῖον ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν παρουσιάζεται, θέλει διέλθει ἄρᾳ γε μέχρι τέλους τοιοῦτον, ἢ μήπως τὸ ψῦχος, ἢ ὑγρασία, ὁ καύσων καὶ ἡ ξηρασία καταστήσωσιν αὐτὸ ἄγονον, νοσηρὸν, ἀποτρόπαιον, θανατηφόρον, πλήρες στεναγμῶν καὶ δακρῶν;

Ἡ δὲ ὠραία ὀπώρα, τὴν ὁποῖαν τὸ ὠραῖον τοῦτο ἄνθος ἐν ἑαυτῷ συγκαλύπτει, θέλει ἄρᾳ γε ὀριμάσει ὅπως μίαν ἡμέραν εὐφράνη ἡμᾶς; ἢ μήπως ἄωρος, σεσηπῆ καὶ σκοληκώδρωτος καταπέση ἐπὶ τῆς γῆς, ἐξ ἧς ματαίως ἐξῆλθε;

Ὁ δὲ νέος αὐτός, ὅστις πλήρης ζωῆς καὶ ὑγείας ἐνώπιον ἡμῶν ἐμφανίζεται, καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποῖου καὶ γονεῖς φίλοστοργοὶ καὶ οἰκογένεια πολυάριθμος καὶ κοινωνία ὀλόκληρος πλήρεις συγκινήσεως ἐλέμματα τρυφερά ἀτενίζουσι καὶ τὰς γλυκυτέρας περὶ τοῦ μέλλοντος ἐλπίδας των ἐπ' αὐτοῦ στηρίζουσι, θέλει ἄρᾳ γε πραγματοποιήσῃ αὐτοῦ ἐπιζήσουσι, θέλει ἄρᾳ γε πραγματοποιήσῃ τὰς ἐλπίδας ταύτας; θέλει ἀναφανῆ ἢ βακτηρία τῶν γονέων του; θέλει παρηγορήσῃ τὸ γῆρας των; θέλει τηρήσῃ τὸ πατρικὸν του ὄνομα; θέλει συντελέσει εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς κοινωνίας ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐγεννήθη καὶ ζῆ, θέλει χύσει θάλασμον εἰς τὰς πληγὰς τῆς μεγάλης Μητρός του, ὅπως ἴδωμεν ἐπὶ τέλους τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἰλαρὸν καὶ μειδιῶντα τὰ χεῖλη τῆς; ἢ μήπως ἐν τῷ ἐγωισμῷ, ἐν τῇ οἰήσει, ἐν τῇ ὀκνηρίᾳ, ἐν τῇ διαφθορᾷ καὶ ἐν τῇ ἀσεβείᾳ του, ἀσεβῆς καὶ πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ πρὸς τὴν πατρίδα του ἀναφανῆ, καὶ δάκρυα ἀπελπισίας ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν γονέων του ἀποσπάσῃ, καὶ πληγὰς νέας εἰς τὰ στήθη τῆς μεγάλης Μητρός του ἀνοίξῃ;

Ἡ δὲ νεανία αὕτη, ἥτις πλήρης χαρίτων περισταται ἐνώπιον ἡμῶν, πόσας ἐλπίδας, καὶ ἐλπίδας ὠραίας, δὲν παρέχει εἰς τοὺς πέριξ αὐτῆς! Αὐτὴ περικοιμούσα ἐκυτὴν οὐχὶ μόνον ἐξωτερικῶς ἀλλὰ καὶ ἐσωτερικῶς, θέλει ἀποκαταστήσῃ μίαν ἡμέραν τὸ ὠραιότερον κόσμημα τοῦ πατρικοῦ τῆς οἴκου' αὐτὴ θέλει εἶσθαι ἐν τῷ αἴκῳ ἢ δεξιᾷ χεῖρ τῆς μητρός τῆς, αὐτὴ θέλει περιβάλῃ τὸς τοὺς ἀσθενούντας γονεῖς τῆς, αὐτὴ θέλει φροντίζει περὶ τῆς ἀγωγῆς τῶν μικροτέρων ἀδελφῶν τῆς, αὐτὴ διὰ τῆς σεμνότητός τῆς καὶ τῶν ἀρετῶν τῆς, τὴν σεμνότητα καὶ τὴν ἀρετὴν εἰς τοὺς ἀναιδέεις καὶ κακοήθεις θέλει διδάξει, καὶ ἄξιον ἑαυτῆς σύζυγον θέλει ἐκλέξει, καὶ τὸν σύζυγον τῆς διὰ τῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν τῆς εἰς τὴν ἀρετὴν θέλει προσάγει, ἐν παιδείᾳ δὲ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου ἐκτρέφουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, χρηστοὺς καὶ ὠφελίμους πολίτας εἰς τὴν πατρίδα προσφέρουσα, μεγίστη τῆς κοινωνίας εὐεργετίας τοιοῦτοτρόπως θέλει ἀναδειχθῆ. Ἄλλ' ἄ-

ράγε θέλομεν ἴδει πραγματοποιούμενας τὰς ὠραίας ταύτας ἐλπίδας; θέλει συναισθανθῆ ἢ νεανίας αὕτη ἐν τῇ οἰκογενείᾳ καὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ ὑψηλὴν καὶ ὠραίαν ἀποστολὴν τῆς; θέλει ἐννοήσῃ ὅτι διὰ τοῦ ἠθικοῦ αὐτῆς κάλλους προώρισται ὑπὸ τοῦ Ὑψίστου νὰ ἐξωραίσῃ καὶ τὴν οἰκογένειαν αὐτῆς καὶ τὴν κοινωνίαν ὀλόκληρον; ἢ μήπως νομίσῃ ἢ δυστυχῆς κόρη ὅτι ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἐγεννήθη ὅπως ὡς ἄλλο ποικιλόχρουν καὶ καλλικέλαδον πτηνὸν τέρπη αὕτη τὰ αἰσθητήρια, καὶ ὅτι διὰ τῆς τέρψεως ταύτης θέλει προπαρασκευάσει εὐτυχῆς τὸ μέλλον τῆς καὶ τὸ μέλλον μας; Ἰδοὺ, φίλτατοι ἀκουαταί, αἱ ὠραῖαι καὶ γλυκαῖαι ἐλπίδες, τὰς ὁποίας ἡ θέα τῆς νεότητος γεννᾷ εἰς τὴν ψυχὴν μας, ἰδοὺ ἄρ' ἑτέρου καὶ οἱ δισταγμοί, αἵτινες θλίβουσι τὴν καρδίαν μας. Μὴ μᾶς κακίστε, φίλτατοι νέοι, διὰ τοὺς δισταγμούς μας αὐτούς. Δισταζόμεν καὶ ἀνησυχοῦμεν, διότι σὰς ἀγαπῶμεν, δισταζόμεν διότι μετὰ τοῦ μέλλοντος ὑμῶν ἐλέπομεν συνηνωμένον τὸ μέλλον τῆς φίλης πατρίδος, δειλιώμεν δὲ, διότι δυστυχῶς ἄπειροι κίνδυνοὶ περικυκλοῦσι τὴν ἡλικίαν σας.

Τοὺς κυριωτέρους τῶν κινδύνων τούτων ἄς μελετήσωμεν καὶ ἄς ὑποδείξωμεν, ὅπως τὰ νεαρά σκὰφη τῶν τέκνων μας ἀσφαλῶς διαπλεύσωσι τὸ τερπνὸν μὲν καὶ ὠραῖον ἀλλὰ πλήρες σκοπέλων καὶ ὑφάλων πέλαγος.

Εἰσερχομένη ἡ νεότης κατὰ πρῶτον εἰς τὸ θέατρον τοῦ κόσμου, ἐκπλήττεται, συγκινεῖται, καταθέλεται τὰ πάντα ἐνώπιον τῶν ἀθῶων ὀφθαλμῶν τῆς ὡς ἀληθεῖς ἀδάμαντες στίλβουσιν ἐλπίδες μεγάλαι, ἐλπίδες χιμαίρικαι καταλαμβάνουσι τὴν ζωηρὰν φαντασίαν τῆς. Τὰ φαρμακῆρὰ ἄνθη τῶν ἡδονῶν τὴν καταθέλουσι, τῆς φθοροποιᾶς πολυτελείας αἱ ἐπιδείξεις τὴν καθιδύουσιν, ἐπιθυμίαι σφοδραὶ κατακυμείουσι τὴν καρδίαν τῆς καὶ ἐλεεινῶς πολλάκις τὴν παρασύρουσιν. Ἡ πείρα τοῦ κόσμου, ἡ μεγάλη αὕτη διδάσκαλος, δὲν ὀριμάσει, δὲν ἰσχυροποίησεν εἰσέτι τὴν διάνοιν καὶ ἰδίως τὴν κρίσιν τῆς, τὰ παθήματα καὶ αἱ ἀποτυχίαι τοῦ βίου δὲν ἐδάμασαν τὸν ζωηρὸν χαρακτῆρα τῆς. Εὐπιστος λοιπὸν, ἄστατος καὶ ὀρηκτικὸς, εἰσέρχεται εἰς τὸν βίον, οὐδένα δὲ κίνδυνον ἐνώπιόν τῆς διορᾷ, διότι οὐδένα κίνδυνον ἐγνώρισεν ἐν τῇ ἀπειρίᾳ τῆς καὶ τῇ νεανικῇ τῆς οἰήσει σπεύδει εἰς τὰς κρίσεις τῆς, εἰς τὰς ἐκλογὰς τῆς ἀπερισκέπτως βαδίζει, περὶ οὐδενὸς ἀμφιβάλλει, οὐδενὴν δυσκολίαν προβλέπει, σπανίως ἐρρυνᾷ καὶ σπανιώτατα συμβουλεύεται, διότι τὰ πάντα γνωρίζει' προσπαθοῦσα δὲ ν' ἀνεψωθῆ ἔνευ ὀδηγοῦ εἰς τὰ ὕψη, ἄτινα καταθέλουσι τοὺς ἀπείρους ὀφθαλμούς τῆς, ἰδοὺ κατὰπίπτει καὶ κατασυντρίβεται πότε μὲν εἰς τὰ βάραθρα τῆς ἀσεβείας καὶ τοῦ ἐγωισμοῦ, πότε δὲ εἰς τοὺς κρηνοὺς τῆς ἀπειρίας, τῆς οἰήσεως καὶ τῆς ὀκνηρίας, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὰς

καταβόθρας τῶν ἡδονῶν καὶ τῆς ἀσωταίας, ἢ δὲ Πατρίς τότε δικαίως δακρύει, καὶ ἡ καρδία μας τότε δικαίως κατασπαράσσεται.

Ἄλλὰ μία φωνὴ σοδῶρὰ ἐξείρητος ἀκούεται, καὶ ἡ φωνὴ αὕτη μᾶς λέγει' Θρηνητάτε καὶ ἀδημονήτατε, διότι σὰς οἱ παρτίτιοι τῶν νεανικῶν τούτων συμφορῶν. Ἄλλὰ μάθετε πρὸς παρηγορίαν σας ὅτι ἀπκλή καὶ εὐπλαστος εἶναι ἡ νεότης, αἱ φθοροποιαὶ ῥίξαι τῶν κακῶν ἐξέων δὲν ἔλαβον εἰσέτι καιρὸν νὰ εἰσδύσωσιν εἰς τὸ νεκρὸν αὐτῆς σῶμα, αἱ ἐλεύρηται τῆς κοινωνίας προσλήψεις δὲν κατεκυρίευσαν εἰσέτι τὴν ἀγνήν τῆς ψυχῆς, ἡ διαφθορὰ τοῦ κόσμου δὲν ἐξηχερίωσεν εἰσέτι τὴν ἀθῶαν καρδίαν τῆς' ἀμαίτι δὲ καὶ σφριγῶσαι εἶναι ἄπκσαι αἱ δυνάμεις αὐτῆς. Διαπλάσατε λοιπὸν αὐτὴν ἐγκαίρως, ὅπως οὐχὶ μόνον ἀκινδύνως ἀλλὰ καὶ ἐπιτυχῶς διέλθῃ τὸν βίον. Καλλιεργήσατε καὶ ἐνισχύσατε ἀπάτας τὰς δυνάμεις αὐτῆς. Ἐπιμελήθητε τὴν σωματικὴν αὐτῆς εὐεξίαν. Διαφωτίσατε τὴν διάνοιν τῆς καὶ ἰσχυροποιήσατε τὴν κρίσιν τῆς. Ἐξευγενίσσατε τὴν καρδίαν τῆς, ἐμπνεύσατε εἰς αὐτὴν τὰ ὑψηλά, τὰ σωτήρια αἰσθήματα τῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον ἀγάπης. Θεραπεύσατε εἰς αὐτὴν τὴν γεννησίαν τῶν πάσας τὰς κακὰς ἐξείας καὶ πάντα τὰ ἠθικά τῆς νοσήματα. Συνειθίσατε αὐτὴν διὰ τοῦ πραδεύματός σας ἰδίως εἰς τὴν ἀκριβῆ ἐκπλήρωσιν τῶν δικόρων αὐτῆς καθήκόντων, καὶ εἰς τὴν καθημερινὴν καὶ πρακτικὴν ἐν τῷ βίῳ ἐξασκησιν τῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν, καὶ τότε οὐδέποτε θέλατε θρηνησῆ, ἢ δὲ Πατρίς θέλει βεβαίως ἰδεῖ εὐτυχστερῶς ἡμέρας.

Καὶ τῷ ὄντι, φίλτατοι ἀκουαταί, ἄς παρηγορηθῶμεν, οἱ κίνδυνοὶ τοὺς ὁποίους ἡ νεανικὴ ἡλικία διατρέχει δὲν εἶναι κίνδυνοὶ ἀναπόδραστοι. Πολλάκις εἶδωμεν καὶ βλέπομεν καὶ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ περιόλου τοῦτου, καὶ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς κοινωνίας ἡμῶν νέους καὶ νεάνιδας, οἵτινες καὶ τοὺς κινδύνους εὐτυχῶς διέρρηγον καὶ τὴν ψυχὴν μας διὰ τῶν προτερημάτων αὐτῶν καταθέλουσι. Πάντες ἐγνωρίσαμεν καὶ γνωρίζομεν νέους συναισθανομένους ὅτι ἡ εὐσέβεια εἶναι ἡ μόνη ἀσφαλὴς βᾶσις τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς εὐδαιμονίας, καὶ συγχρόνως ὁ ὠραιότερος στολιμὸς τῆς νεότητος' συναισθανομένου ὅτι ἄνευ τῆς θρησκείας τοῦ Ἰησοῦ ὁ ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς οὔτε στήριγμα οὔτε ὀδηγὸν οὔτε σκοπὸν οὔτε ἐλπίδα δύναται νὰ ἔχη, νέους ἀπαχζομένους πληρέστατα τὰς ἀληθεῖς καὶ ὠραίας ἰδέας, τὰς ὁποίας ὁ Lamartine περὶ θρησκείας ἐξέφρασε διὰ τῶν ἀκολούθων ὠραίων στίχων του'

Elle est la science du sage
Elle est la fin de la vertu,
Le soutien du faible et le gage
Pour qui le juste a combattu !
En elle la vie a son juge
Et l'infortune un refuge
Et la douleur se rejouit.

Unique clef du grand mystère
Otez cette idée à la terre
Et la raison s'évanouit.

Ἄπερθε δὲ θέαμα παρουσιάζει ἡ νεότης ὁσάκις τὸ θρησκευτικὸν αἰσθημα δὲν θερμαίνει τὴν καρδίαν αὐτῆς, πρὸς ἐπίδειξιν δὲ φώτων ἀνωτέρων καὶ διανοίας ἰσχυρᾶς καὶ ἀνεξαρτήτου περιφρονεῖ καὶ γλευάζει τὴν ἐξόχως φιλόνηρον καὶ φιλάγαθον θρησκείαν, εἰς τοὺς κόλπους τῆς ὁποίας ἐγεννήθη. Διὰ τῆς οὐρανοῦ ταύτης θρησκείας οἱ νέοι, τοὺς ὁποίους ἐγνωρίσαμεν, μαθηθάνοντες ν' ἀγαπῶσι, νὰ σέβωνται, νὰ λατρεύωσι καὶ μετ' ἐγνωμοσύνης νὰ ἐπικαλῶνται τὸν οὐράνιον αὐτῶν Πατέρα, συγχρόνως μαθηθάνουσι ν' ἀγαπῶσι καὶ νὰ σέβωνται τοὺς γεννήτορας, τοὺς διδασκάλους, τοὺς γέροντας, τοὺς ἀργοντας καὶ πάντας τοὺς ὀπωπῆποτε ἀνωτέρους αὐτῶν' καὶ διὰ τοῦτο ἀγαλλόμεθα βλέποντες αὐτοὺς κοσμίους περὶ τοὺς τρόπους, σεμνοὺς, εὐπροσηγόρους καὶ γλυκαῖς κατὰ τὸ ἦθος, καὶ πλήρεις μετριοπροσύνης, ἀνοχῆς καὶ μετριοπαθείας. Καὶ εἰς τὰς κρίσεις των δυσπιστοῦσι, καὶ εἰς τὰς γνώμας των δὲν ἐπιφέρονται, καὶ τὰς νεανικὰς ὀμάδας εὐγενῶς περιορίζουσιν, οὐδέποτε δὲ διὰ τῆς οἰήσεως καὶ τῆς κακολογίας καταστρέφουσι τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον των, καὶ τὸν γέλωτα των πέριξ αὐτῶν προκαλοῦσι.

Ἡ δὲ ἀγαλλίασις ἡμῶν αὐξάνει ὅταν παρατηρῶμεν αὐτοὺς ὀρεγομένους ἰδίως τὸ ἠθικὸν κάλλος καὶ τὰς ἐξ αὐτοῦ ἡδονὰς τῆς ψυχῆς, ἀποσπρερομένους δὲ τὸν βόρβορον τῶν φυσικῶν ἡδονῶν, αἵτινες καὶ τὴν ὑγίαν τοῦ σώματος καταστρέφουσι καὶ τὴν διάνοιν ἐκφυλίζουσι καὶ τὴν ψυχὴν διαφθείρουσι.

Ὅταν δὲ βλέπομεν τὴν νεανικὴν αὐτῶν καρδίαν εὐαίσθητον καὶ εὐκόλως ὑπὸ τῆς δυστυχίας τῶν ἄλλων συγκινουμένην, ὅταν βλέπομεν ἐντὸς τῶν ἀγνῶν ὀφθαλμῶν των ν' ἀναλάμπῃ τὸ εὐγενὲς δάκρυ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς συμπαιθείας, ἀγγελικὴ ἀνακρίνεται ἡ καρδία των, καὶ γλυκυθυμία καταλαμβάνει τὴν ψυχὴν μας. Ἄλλ' ὁ ἀριστος οἰωνὸς τοῦ ἀρίστου μέλλοντος τῶν νέων τούτων εἶναι, φίλτατοι ἀκουαταί, ἡ διακρίνουσα αὐτοὺς φιλοτιμία καὶ ἡ ἀνάματος αὐτῶν φιλοπονία.

Συναισθάνονται οἱ νέοι οὗτοι ὅτι ἡ ἡλικία των εἶναι ἡ ἡλικία τῆς προπαρασκευῆς, καὶ ὅτι μετ' αὐτὴν θέλει ἐπέλθῃ ἡ ἡλικία τῆς ἐνεργείας. Συναισθάνονται ὅτι ἡ φιλοπονία εἶναι ὁ ἀναπόδραστος ὄρος τῆς προόδου καὶ τῶν ἀτόμων καὶ τῶν κοινωνιῶν. Συναισθάνονται ὅτι ὁ πολῦτιμος τῆς νεότητος χρόνος ἀπαραλλάχτα ὡς τὸ βέρον ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ παρέχεται, ἀλλ' οὐδέποτε ἐπανεργεταί. Συναισθάνονται ἐπὶ τέλους ὅτι ὀπωπῆποτε βαθμοῦ καὶ καταστάσεως καὶ ἂν ὦσι, διερχόμενοι τὸν βίον, ὀφείλουσι νὰ συναισπύρωσι πάντες τὸν φόρον αὐτῶν ἐπ' ἀγαθῷ τῆς κοινωνίας, ἐν

τῶ μέτῳ τῆς ὁποίας διάγουσι, διότι οὐδεὶς ἀπαλλάτταται τοῦ φόρου τούτου, καθόσον οὐδεὶς ἀκλίπως ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἐπλάσθη, εἰς οὐδένα δὲ ὁ δίκαιος Πλάστης δὲν ἐγορήγησε τὸ προνόμιον τοῦ νὰ διέλθῃ τὸν βίον αὐτοῦ ἐν ἀργίᾳ καὶ δυνήρῳ, ἀνωφελῆς καὶ ἀχρηστος, ἐπιβλαβὴς καὶ ἐπιζήμιος. Μὴ ἀνεχόμενοι λοιπὸν νὰ κατασταθῶσι βάρη δυσάρεστα καὶ εἰς τοὺς γονεῖς των καὶ εἰς τὴν πατρίδα των, φιλοτίμως καὶ μετὰ ζήλου κοπιῶσι καὶ προπαρσκευάζονται, ὅπως οὐχὶ μόνον διὰ τῆς ἐφημεριδογραφίας καὶ τῶν δημοσίων θέσεων, ἀλλὰ δι' ὅποιουδήποτε ἐντίμου ἔργου ὠφελίμοι κατασταθῶσι, διότι μόνον τὴν ἀργίαν ὡς ἀληθῆ ἀτιμίαν κατὰ τὸν Ἡσίοδον θεωροῦσιν.

Ἄλλ' ὡς προηγουμένως εἶπομεν, οὐχὶ μόνον νέους ἀλλὰ καὶ νεάνιδας ὅλοι εὐχαρίστως γνωρίζομεν, αἵτινες καὶ τοὺς ἀπείρους κινδύνους τῆς νεανικῆς ἡλικίας εὐτυχῶς διέφυγον, καὶ τὴν ψυχὴν ἡμῶν διὰ τῶν πρωτερημάτων αὐτῶν καταβέβησαν, παρουσιάζουσαι ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν μας οὐχὶ φθαρτὰ καὶ πρόσκαιρα καὶ μάταια καὶ ἐπικίνδυνα κάλλη, ἀλλὰ τὸ ἀμάραντον, τὸ θεῖον κάλλος τοῦ χριστιανισμοῦ. «*La veritable coquetterie doit parer l'âme avant le corps, parce que c'est l'âme qui perfectionne tout, λέγει ὁ Aimé-Martin.*

Τίς ἐξ ἡμῶν δὲν ἐγνώρισε νεάνιδας, οἰκοδομοῦσας κατὰ τὸν σοφὸν Σολομῶντα τοὺς οἴκους αὐτῶν, μηδέποτε ἐν ἀργίᾳ καὶ φλυαρίᾳ καὶ περιεργείᾳ διαγοῦσας, μηδέποτε τὰ μὴ δέοντα λαλούσας, μηδέποτε τὰ μάταια διωκούσας, ἀλλὰ μετ' αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κοσμοῦσας ἐκυτὰς, κατὰ τὸν θεῖον Παῦλον;

Τοιαῦται νεάνιδες καθιστῶσαι εὐδαιμόνας τοὺς οἴκους καὶ εὐφρόνουν τὸν βίον καὶ τῶν γονέων καὶ τῶν συζύγων καὶ τῶν τέκνων αὐτῶν, ἀναφαινόνται ἕξι τῆς ὑψηλῆς καὶ μεγάλης ἀποστολῆς των, ἧτις εἶναι ἡ εὐδαιμονία τῆς οἰκογενείας, ἐκ τῆς εὐδαιμονίας δὲ τῶν οἰκογενειῶν ἀπορρέει καὶ ἡ εὐδαιμονία ὁλοκλήρου τῆς κοινωνίας. Τοιαῦται δὲ νεάνιδες, θησχυροὶ ἀνεκτίμητοι καὶ τῆς οἰκογενείας καὶ τῆς κοινωνίας, ἀποδεικνύουν πληρέστατα τὴν ἀλήθειαν τῆς θείας Γραφῆς, καθ' ἣν ἡ γυνή, οὕσα τὸ τελευταῖον πλάσμα τοῦ παναγίου Θεοῦ, εἶναι καὶ τὸ τελειότερον.

[Ἐπιτετα συνήθεια].

ANÉY ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

[Μυθιστόρημα Ἐκτορος Μαλό βραβευθὲν παρὰ τῆς γαλλικῆς Ἀκαδημίας. Μετάφρασις Α. Ρ. Ραγκαβῆ].
Συνήθεια· 182 σελ. 535.

Ι

Ἡ παλαιὰ καὶ ἡ νέα οἰκογένεια.

Ἐλίγον ἐκοιμήθην τὴν νύκτα ἐκείνην καὶ ὁμῶς ποσάκις κατὰ τοὺς ἐσχάτους χρόνους δὲν ἐφραναζόμην ὡς στιγμὴν ἀγαλλιάσεως ἐκείνην καθ' ἣν θὰ ἐκοιμήθην πάλιν εἰς τὴν βρεβρικήν

κλίνην μου, ὅπου τότεσ καλὰς νύκτας εἶχον κοιμηθῆ ἄλλοτε χωρὶς νὰ ἐξυπνῶ, τυλιγμένος εἰς μίαν γωνίαν, καὶ τὰ πεπλώματα εἰς τὴν μύτην μου! Καὶ ποσάκις, ὅταν ἠναγκαζόμην νὰ κοιμηθῶ εἰς τὸ ὑπαιθρον (ὡσὺ! ποσάκις ἤμιστα αἴθριον!), καὶ ὅταν μ' ἐπάγονε τὸ ψυχὸς τῆς νυκτός, καὶ μὲ διαπέρα ὡς τὰ ὄστα ἡ πάχνη τῆς πρωίας, δὲν ἐπεθύμουν τὸ καλὸν μου ἐκεῖνο πέπλωμα!

Κατ' ἀρχάς, ἅμα ἔπεσα εἰς τὴν κλίνην, ἀπεκοιμήθην, διότι εἶχον ἀπαυθῆσαι κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ τὴν διανυκτέρευσιν τῆς προτερείας εἰς τὴν φυλακὴν. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐξύπνησα πάλιν αἰφνιδίως, καὶ ἔκτοτε ὁ ὕπνος πλέον δὲν μοὶ ἐπανήλθε, διότι μεγάλη ἦτον ἡ ταρχή μου' σχεδὸν ἐπύρεσσον.

Ἡ οἰκογένειά μου!

Ὅτε ὁ ὕπνος μὲ κατέλαβε, τὴν οἰκογένειαν ταύτην ἐσυλλογιζόμην, καὶ εἰς τὸ ὀλίγον διάστημα καθ' ὃ ἐκοιμήθην, ὠνειρεύθην οἰκογένειαν, πατέρα, μητέρα, ἀδελφούς, ἀδελφάς' ἐπ' ὀλίγα λεπτά ἐξῆσα μετ' ἐκείνων οὐδὲν ἐγνώριζον εἰσέτι, καὶ ἔβλεπον τότε κατὰ πρόωτον. Περίεργον πρῶγμα! Ὁ Μαρτίνας, ἡ Αἴζα, ἡ μάνα Βαρβερίνα, ἡ κυρία Μίλλιγαν, ὁ Ἀρθούρ, ὅλοι ἦσαν τῆς οἰκογενείας μου, καὶ πατὴρ μου ἦτον ὁ Βιτάλης, εἶχεν ἀναστῆθῆ, καὶ ἦτον πλουσιώτατος. Ἐπὶ τοῦ χωρισμοῦ μας εἶχεν ἀνεύρει τὸν Ζερβίνον καὶ τὸν Δόλσην, καὶ οἱ λύκοι δὲν τοὺς εἶχον φάγει, ὡς ἐνομιζομεν.

Δὲν ὑπάρχει, νομίζω, ἄνθρωπος ὅστις νὰ μὴ εἶχε τοιαύτας ὀπτασίας, καθ' ἃς ἐν ὀλίγῳ διαστήματι χρόνου ζῆ τις ἔτη ὀλόκληρα, καὶ διατρέχει ἀπεράντους ἐκτάσεις, καὶ καθεὶς ἡξέυρει πόσον, ὅταν ἐξυπνήσῃ, διατηρεῖ ζωηρὰ καὶ ἰσχυρὰς τοῦ ὕπνου τὰς ἐντυπώσεις.

Ἐξυπνήσας, εἶδον ὅλους ἐκείνους περὶ ὧν κοιμώμενος εἶχον ὠνειρευθῆ, ὡς ἂν εἶχον μετ' αὐτῶν παρέλθει τὴν ἐσπέραν, καὶ ἐνοεῖται ὅτι μοὶ ἦτον ἀδύνατον ν' ἀποκοιμηθῶ πάλιν.

Βαθμηδὸν ὅμως ἐξησθῆναι αἱ ἐντυπώσεις τῆς ὀπτασίας, ἀλλ' ἂντ' αὐτῶν κατέλαβε τὸ πνεῦμά μου ἡ πραγματικότης, καὶ αὐτὴ ἔτι μᾶλλον μὲ διατῆρει ἐξυπνον.

Ἡ οἰκογένειά μου μ' ἐζήτει, ἀλλ' ἵνα τὴν εὔρω ἔπρεπε ν' ἀποταθῶ εἰς τὸν Βαρβερίνον.

Ἡ ἰδέα αὕτη ἤρκει ὅπως ἀμαυρώσῃ τὴν χαρὰν μου' ἤθελον νὰ μὴ ἦτον ὁ Βαρβερίνος ἀναμειγμένος εἰς τὴν εὐτυχίαν μου. Δὲν εἶχον λησμονήσει τί εἶπεν εἰς τὸν Βιτάλην ὅταν μ' ἐπώλησεν εἰς αὐτόν, καὶ τὰς λέξεις του ποσάκις τὰς ἐπανέλαβον εἰς ἑμαυτόν. «*Θὰ ἔχῃ ὠφελήματα ὅστις ἀναθρέψῃ αὐτὸ τὸ παιδίον.* Ἄν δὲν εἶχον αὐτὴν τὴν ἐλπίδα, ποτὲ δὲν θὰ τὸ ἀνελίμβανον». Τοῦτο ἔκτοτε εἶχεν ὑποθρέψει τὴν ἀντιπάθειάν μου κατὰ τοῦ Βαρβερίνου.

Δὲν μὲ εἶχεν ἀναλλάξει ἐκ τῆς ὁδοῦ ὁ Βαρβε-

ρίνος ἐξ εὐσπλαγγνίας, ἀλλὰ μόνον διότι μ' ἦρε τετυλιγμένον εἰς ὠραία σπάργανα, καὶ ἐσυμπέρανε ὅτι θὰ ὠφεληθῆ ποτὲ ἀποδίδων με εἰς τοὺς γονεῖς μου. Ἀλλ' ὁ καιρὸς τούτου δὲν ἦλθεν ὅσον σαφέως αὐτὸς ἐπεθύμει, δι' ὃ μ' ἐπώλησεν εἰς τὸν Βιτάλην' τὴν δὲ ἐμελλε νὰ μὲ πωλήσῃ εἰς τὸν πατέρα μου.

Πόση διαφορά μετὰξὺ ἀνδρῶς καὶ γυναικός. Ἡ μάνα Βαρβερίνα δὲν μ' ἠγάπα διὰ τὰ χρήματα. Ὡ! πῶς ἤθελον νὰ εὐρισκον τρόπον νὰ ὠφεληθῆ ἐκείνη καὶ ὄχι ὁ Βαρβερίνος.

Ἀλλὰ μάτην ἐζήτησαν, μάτην παρέδαιρον εἰς τὴν κλίνην μου' τίποτε δὲν εὐρισκον, καὶ ἐπανηρόμην πάντοτε εἰς τὴν ἀπελπιστικὴν ἰδέαν, ὅτι ὁ Βαρβερίνος θὰ μ' ἀπέδιδεν εἰς τοὺς γονεῖς μου, καὶ ὅτι εἰς ἐκεῖνον θὰ ἐξεφράζετο εὐγνωμοσύνη, θὰ ἐδίδοτο ἀμοιβαί.

Τί νὰ γίνῃ; Ἐπρεπε νὰ τὸ ὑποφέρω, ἀρ' οὐ ἄλλως ἦτον ἀδύνατον. Ἐγὼ ἔπειτα, ὅτε θὰ ἤμην πλούσιος, ἐγὼ θ' ἀπεδείκνυον πῶς ἐστάθμιζεν ἡ καρδιά μου διαφόρως τὸν ἄνδρα καὶ τὴν γυναῖκα' ἐγὼ θὰ νύχαρίζουν καὶ θ' ἀντήμειβον τὴν μάνα Βαρβερίναν.

Κατὰ τὸ παρὸν εἶχον μόνον ν' ἀσχοληθῶ εἰς ζήτησιν καὶ εἰς εὔρεσιν τοῦ Βαρβερίνου, ὅστις δὲν ἦτον ἐκ τῶν συζύγων ἐκείνων, οἵτινες ἐν βῆμα δὲν κάμνουσι, χωρὶς νὰ εἰπῶσιν εἰς τὴν γυναῖκα των ποῦ ὑπάγουν, καὶ ποῦ πρέπει νὰ διευθυνθῆ ὅστις ἔχει ἀνάγκην αὐτῶν. Ἡ μάνα Βαρβερίνα ἐν μόνον ἠξέυρει, ὅτι ὁ σύζυγός της ἦτον εἰς τὰ Παρίσια' ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἀναχωρησεῶς του δὲν εἶχε πλέον γράψει, οὔτε πέμψει εἰδήσεις του διὰ τινος συμπατριώτου του, κτίστου τινός ἐπαναρχομένου εἰς τὴν χώραν τῆς γεννήσεώς του. Ἀλλὰ εἰς τοιοῦτους φιλικούς τρόπους δὲν ἦτον συνηθισμένος.

Ποῦ ἦτον; ποῦ κατῴκει; ἡ γυνὴ του δὲν ἠξέυρει ἀκριβῶς, ὥστε νὰ δυνηθῆ νὰ τῷ ἀπευθύνῃ ἐπιστολήν. Δύο ἢ τριῶν ξενοδόχων τῆς κατωτέρως τάξεως τὰ ὀνόματα εἰς τὴν συνοικίαν Μουρπάρ ἐγνώριζεν ἡ μάνα Βαρβερίνα. Ἐκεῖ ἂν τις τὸν ἐζήτη, θὰ τὸν εὕρισκε βεβαίως, εἰς τοῦ ἐνός ἢ τοῦ ἄλλου.

Ἦσαν λοιπὸν ἠναγκασμένος νὰ ὑπάγω εἰς Παρίσια, καὶ νὰ ζητήσω ὁ ἴδιος ἐκεῖνον ὅστις μ' ἐζήτη.

Βεβαίως δι' ἐμὲ ἦτον χαρὰ ἀνέλπιστος καὶ μεγάλη νὰ ἔχω οἰκογένειαν' οὐχ ἦτον ὅμως, ὡς ἐμελλε νὰ μοὶ δοθῆ ἡ χαρὰ αὕτη, δὲν ἦτον ἀπληραγμένη δυσαρρεσιῶν, ἀκόμη καὶ θλίψεων.

Εἶχον ἐλπίσει ὅτι θὰ ἐδυνάμεινα νὰ μείνωμεν πολλὰς ἡμέρας ἡσυχαι, εὐτυχῆς, πλησίον τῆς μάνας Βαρβερίνας, ὅτι θὰ ἐπαιζόν μετὰ τοῦ Μαρτίνας τὰ παλαιὰ μου παιγνίδια, καὶ τὴν ἰδέαν, ἀμέσως τὴν ἐπαύριον ἔπρεπε νὰ κινήσωμεν πάλιν.

Ἀναχωρῶν ἀπὸ τῆς μάνας Βαρβερίνας ἤθελον νὰ ὑπάγω εἰς τὸ παραθαλάσσιον, εἰς Ἐσάνδας,

νὰ ἰδῶ τὴν Στεφανὴν' τὴν δὲ ὅμως ἔπρεπε νὰ παραιτηθῶ αὐτῆς τῆς ὁδοπορίας, καὶ νὰ μὴ ἐναγκαλιθῶ τὴν Στεφανὴν, ἧτις εἶχε τόσην πρὸς ἐμὲ ἀγαθότητα!

Καὶ ἀρ' οὐ ἔβλεπον τὴν Στεφανὴν, ἐμελλον νὰ ὑπάγω εἰς Δρευζὺ τῆς Νιέβρας, νὰ φέρω εἰς τὴν Αἴζαν εἰδήσεις τοῦ ἀδελφοῦ καὶ τῆς ἀδελφῆς της' ἀλλ' ἀνάγκη ἦτον νὰ παραιτηθῶ καὶ τῆς Αἴζας, ὡς παρητούμην τῆς Στεφανῆς.

Εἰς συζήτησιν τῶν σκέψεων τούτων διήλθον τὴν νύκτα μου σχεδὸν ὀλόκληρον, πότε μὲν λέγων ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐγκαταλείψω οὔτε τὴν Στεφανὴν οὔτε τὴν Αἴζαν, πότε ἐξ ἐναντίας ὅτι ἔπρεπε νὰ σπεύσω τὸ τάχιστον εἰς Παρίσια δι' εὔρεσιν τῆς οἰκογενείας μου.

Τέλος ἀπεκοιμήθην χωρὶς τίποτε ν' ἀποφασίσω, καὶ ἡ νύξ αὕτη, ἧτις ἠλπίζον ὅτι θὰ ἦτον ἡ καλύτερα τῆς ζωῆς μου, ὑπῆρξεν ἡ χειροτέρα καὶ ἡ μᾶλλον τεταραγμένη ἀρ' ὅσας ἐνθυμοῦμαι.

Τὴν δὲ αὐγὴν, ὅτε ἤμεθα ὁμοῦ οἱ τρεῖς, ἡ μάνα Βαρβερίνα, ὁ Μαρτίνας καὶ ἐγὼ, καθήμενοι περὶ τὴν ἐστίαν, ὅπου περὶ λαμπρὰν φωτίαν ἐθερμαίνετο τὸ γάλα τῆς ἀγελάδος μας, συνεκροτήσαμεν συμβούλιον.

Τί ἔπρεπε νὰ πράξω;

Καὶ διηγήθην τὰς ἀγωνίας καὶ τοὺς δισταγμοὺς τῆς νυκτός μου.

— Πρέπει νὰ ὑπάγῃς ἀμέσως εἰς τὰ Παρίσια, εἶπεν ἡ μάνα Βαρβερίνα. Οἱ γονεῖς σου σὲ ζητοῦν' δὲν πρέπει ν' ἀργοπορῆς νὰ τοῖς δώσης αὐτὴν τὴν χαρὰν.

Καὶ ἀνέπτυξεν αὐτὴν τὴν ἰδέαν, καὶ τὴν ἐστήριξεν εἰς πολλοὺς λόγους, οἵτινες καθ' ὅσον τοὺς ἐζήτη μοὶ ἐφαίνοντο ὁ εἰς τοῦ ἄλλου ὀρθότερος.

— Λοιπὸν ἀναχωροῦμεν διὰ τὰ Παρίσια, εἶπον. Ἀπεφασίσθη;

Ἄλλ' ὁ Μαρτίνας δὲν ἐράνη ἐγκρίνων αὐτὴν τὴν ἀπόφασιν' ἐξ ἐναντίας.

— Φρονεῖς ὅτι δὲν πρέπει νὰ ὑπάγωμεν εἰς Παρίσια, εἶπον. Δικαίᾳ δὲν λέγεις τοὺς λόγους σου, ὡς ἡ μάνα Βαρβερίνα εἶπε τοὺς ἐδικούς της; Ἄλλ' ἐκεῖνος ἐκίνησε τὴν κεφαλήν.

— Βλέπετε τὴν ἀμνηχανίαν μου, τῷ εἶπον' μὴ δισταζέτε νὰ μὲ βοηθήσῃς.

— Φρονεῖς εἶπε τέλος, ὅτι διὰ τοὺς νέους δὲν πρέπει νὰ λησμονῶνται οἱ παλαιοί. Ὡς τὴν ἡμέραν ταύτην ἡ οἰκογένειά σου ἦτον ἡ Αἴζα, ἡ Στεφανὴ, ὁ Ἀλέξης, ὁ Βενιαμίν. Ἦσαν διὰ σὲ ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφῆς, καὶ σὲ ἠγάπων. Διὰ μιᾶς παρεουσιάζεται νὰ ἀπογενέαι. Δὲν τὴν γνωρίζεις' οὐδὲν ἐπράξε διὰ σὲ πλὴν τοῦ νὰ σ' ἐκθέσῃ εἰς τὴν ὁδόν, καὶ εὐθὺς ἐγκαταλείπεις τοὺς δεικνύοντας καλωσύνην, διὰ τοὺς κακοὺς. Δὲν μοὶ φαίνεται δίκαιον.

— Δὲν πρέπει νὰ λέγῃς ὅτι οἱ γονεῖς τοῦ Ρεμὴ τὸν ἐγκατέλιπον, διέκοψεν ἡ μάνα Βαρβερίνα. Ἴσως τοῖς ἀφῆρες κανεὶς τὸ παιδίον, καὶ ἀπὸ

της ημέρας εκείνης τὸ κλαίουςι, τὸ περιμένουςι καὶ τὸ ζητοῦσι.

— Τοῦτο δὲν τὸ ἡξέυρω· ἡξέυρω ὅμως ὅτι ὁ γέρω-Ἀκίνοσ ἦρε τὸν Ῥεμὴν ἡμιθανῆ εἰς τὴν θύραν του, ὅτι τὸν ἐπῆρε, τὸν ἐπεριποιήθη ὡς τέκνον του, καὶ ὅτι ὁ Ἀλέξης, ὁ Βενικμίν, ἡ Στεφανῆ καὶ ἡ Λίτσα τὸν ἠγάπησαν ὡς ἀδελφόν. Λέγω λοιπὸν ὅτι ἐκεῖνοι οἵτινες οὕτως ἐφέρθησαν πρὸς αὐτὸν, ἔχουν τοῦλάχιστον ἴσα δικαιώματα εἰς τὴν ἀγάπην του ὡς ἐκεῖνοι οἵτινες ἐκουσίως ἢ ἀκουσίως τὸν ἀπώλεσαν. Τοῦ γέρω-Ἀκίνοσ καὶ τῶν παιδίων του ἡ ἀγάπη ἦτον ἐκουσία. Τίποτε δὲν ὤφειλον εἰς τὸν Ῥεμὴν.

Ὁ Ματτίας ἐπρόφερε τὰς λέξεις ταύτας ὡς ἂν ὠργίζετο ἐναντίον μου, χωρὶς νὰ στρέψῃ τὸ βλέμμα πρὸς ἐμὲ, οὔτε πρὸς τὴν μάναν Βαρβερίναν. Τοῦτο μ' ἐλύπησεν· ἀλλ' ἡ δυσαρρέσκεια ὅτι κατεκρινόμην δὲν μ' ἐμπόδιζε νὰ αἰσθανθῶ ὅλην τὴν δύναμιν τοῦτου τοῦ συλλογισμοῦ· ἄλλως τε δὲ καὶ ἤμην εἰς τὴν θέσιν τῶν ἀναπορασίτων ἐκείνων ἀνθρώπων, οἵτινες συνήθως πείθονται ὑπὸ τοῦ τελευταίου ὀμιλήσαντος.

— Ὁ Ματτίας ἔχει δίκαιον, εἶπον, καὶ μετὰ βραδείας μόνον καρδίας θ' ἀπεράτίζον νὰ ὑπάγω εἰς τὰ Παρίσια, χωρὶς νὰ ἰδῶ τὴν Στεφανῆν καὶ τὴν Λίτσαν.

— Ἄλλ' οἱ γονεῖς σου; ἐπέμεινον ἡ μάνα Βαρβερίνα.

Ἀνάγκη ἦτον ν' ἀποφασίσω, κ' ἐδοκίμασα νὰ συμβιβάσω τὰ πάντα.

— Δὲν θὰ ὑπάγωμεν νὰ ἰδῶμεν τὴν Στεφανῆν, εἶπον, διότι ὁ γύρος θὰ ἦτον μακρὸς· προσέτι ἡ Στεφανῆ ἡξέυρει ν' ἀναγινώσκῃ καὶ νὰ γράφῃ, ὥστε δυνάμεθα δι' ἐπιστολῶν νὰ συνεννοώμεθα. Ἄλλὰ πρὶν ὑπάγωμεν εἰς τὰ Παρίσια, θὰ διέλθωμεν διὰ Δρευζῦ νὰ ἰδῶμεν τὴν Λίτσαν, καὶ ἂν ἀργήσωμεν, δὲν θὰ εἶναι διὰ πολὺν καιρὸν. Ἡ Λίτσα δὲν ἡξέυρει οὔτε νὰ γράφῃ οὔτε ν' ἀναγινώσκῃ, καὶ τὴν ὀδοπορίαν αὐτὴν δι' ἐκείνην τὴν ἐπεχείρησα. Θὰ τῇ ὀμιλήσω περὶ τοῦ Ἀλέξη, καὶ θὰ παραγγείλω εἰς τὴν Στεφανῆν νὰ μοὶ γράψῃ εἰς Δρευζῦ. Τὸ γράμμα τῆς Στεφανῆς θὰ τῇ τὸ ἀναγνώσω.

— Καλὰ, εἶπεν ὁ Ματτίας μειδιῶν.

Ἀπερασίθη λοιπὸν ν' ἀναχωρήσωμεν τὴν ἐπαύριον, καὶ ἠσυχολήθην τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας γράφων μακρὰν ἐπιστολήν εἰς τὴν Στεφανῆν, διὰ νὰ τῇ ἐξηγήσω διατί δὲν ἠμπορῶ νὰ ὑπάγω νὰ τὴν ἰδῶ, ὡς ἐσκόπευον.

Καὶ τὴν ἐπαύριον πάλιν εἶχον νὰ ὑπομείνω τὴν θλίψιν τῶν ἀποχωριστικῶν· ἀλλὰ τοῦλάχιστον δὲν ἐγκατέλειπον τὸ Χαθανὸν ὡς τὸ εἶχον ἐγκαταλείψει μετὰ τοῦ Βιτάλη· αὐτὴν τὴν φορὰν ἠδυνήθην ν' ἀσπασθῶ τὴν μάναν Βαρβερίναν, καὶ νὰ τῇ ὑποσχεθῶ ὅτι θὰ ἔλθω νὰ τὴν ἰδῶ μετὰ τῶν γονέων μου. Καθ' ὅλην τὴν ἐσπέραν τῆς προτεραίας τῆς ἀναχωρήσεώς μου ἐσυζητοῦμεν τί

δῶρον θὰ τῇ φέρω. Κάνεν δὲν εὑρισκον ἀξίον τῆς· ἀφ' οὗ θὰ ἤμην τόσον πλούσιος!

— Κάνεν δὲν θ' ἀξίξῃ τὴν ἀγελάδα σου, φίλτατέ μοι Ῥεμὴ, μοὶ εἶπεν. Ὅλα σου τὰ πλούτη δὲν θὰ ἠμπορέσουν νὰ μὲ κάμουν εὐτυχεστέραν ἀφ' ὅ,τι μ' ἔκαμεν ἡ πτωχεία σου.

Καὶ τὴν δυστυχῆ, τὴν καλὴν ἀγελάδα μας, ἔπρεπε καὶ αὐτὴν νὰ τὴν χωρισθῶμεν. Ὁ Ματτίας τὴν ἐφίλησε δεκάκις εἰς τὸ ρύγχος, καὶ τοῦτο φαίνεται ὅτι τὴν κῆχαρίσκει, διότι εἰς ἕκαστον φίλημα περιελείχεται διὰ τῆς μακρᾶς γλώσσης τῆς.

Ἴδου ἡμεῖς λοιπὸν πάλιν εἰς τὰς λεωφόρους, τὸν σάκκον εἰς τὸν ὦμον, τὸν Κάπην ἐμπρός. Ἐπεριπατοῦμεν μακρῶ βήματι, ἡ δροθέτερον, ἐνίοτε, χωρὶς νὰ ἔχω τὴν συναίσθησιν τοῦ τί πράττω, ἐκ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ φθάσωμεν ταχέως εἰς Παρίσια, ἐμῆκνον τὸ βῆμα.

Ἄλλ' ὁ Ματτίας, ἀφ' οὗ μὲ παρεκλόουθησεν ἐπ' ὀλίγον, μοὶ εἶπεν ὅτι, ἂν ἐξακολουθῶμεν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, θὰ ἐξαντλήσωμεν ταχέως τὰς δυνάμεις μας. Τότε ἐβράδυνα τὸ βῆμά μου, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον πάλιν τὸ ἐπετάχυνον.

— Πῶς βιάζεσαι; εἶπεν ὁ Ματτίας, ὡς θλιβόμενος.

— Ἀληθές· ἀλλ' ἐνόμιζον ὅτι ἔπρεπε καὶ σὺ νὰ βιάζεσαι, διότι ἡ οἰκογένειά μου θὰ εἶναι καὶ οἰκογένειά σου.

Ἄλλ' ἐκίνησε τὴν κεφαλήν.

Τοῦτο μὲ δυσηρέστησε καὶ μ' ἐλύπησε, διότι πολλάκις εἶχον ἰδεῖ αὐτὸ τὸ σχῆμά του, ὁσάκις ἐπρόκειτο περὶ τῆς οἰκογενείας μου.

— Δὲν εἴμεθα ἀδελφοί;

— Ἡμεῖς, βεβαίως· καὶ δὲν ἀμφισβάλω περὶ σοῦ· ἀδελφός σου εἶμαι σήμερον, καὶ θὰ εἶμαι καὶ αὔριον· τὸ πιστεύω καὶ τὸ αἰσθάνομαι.

— Λοιπὸν;

— Λοιπὸν, διατί θέλεις νὰ εἶμαι καὶ ἀδελφός τῶν ἀδελφῶν σου, ἂν ἔχῃς, καὶ υἱός τοῦ πατρός σου καὶ τῆς μητρός σου;

— Ἄν ἤμεθα εἰς τὴν Λούκκαν, δὲν θὰ ἤμην ἀδελφός τῆς ἀδελφῆς σου Χριστίνας;

— ὦ! βεβαιότατα.

— Τότε διατί δὲν θὰ εἶσαι καὶ σὺ ὁ ἀδελφός τῶν ἀδελφῶν μου, ἂν ἔχω;

— Διότι δὲν εἶναι τὸ ἴδιον, διόλου, διόλου.

— Πῶς αὐτό;

— Ἐγὼ δὲν εἶχον ὠραία σπάργανα, εἶπεν ὁ Ματτίας.

— Τοῦτο τί βλάπτει;

— Βλάπτει πολὺ. Ἡ διαφορὰ εἶναι μεγάλη· ἄριστα τὸ ἡξέυρει. Ἄν ἤρχετο εἰς Λούκκαν, — καὶ τώρα τὸ βλέπω ὅτι ποτὲ δὲν θὰ ἔλθῃς, — θὰ σ' ἐδέχοντο ἄνθρωποι πτωχοί, οἱ γονεῖς μου, καὶ τίποτε δὲν θὰ εἶχον νὰ σοὶ προσάψουν, διότι θὰ ἦσαν πτωχότεροι ἀπὸ σέ. Ἄλλ' ἂν τὰ ὠραία σπάργανα λέγουν τὴν ἀλήθειαν, ὡς νομίζει ἡ μάνα

Βαρβερίνα, καὶ ὡς πρέπει νὰ εἶναι, ἔχεις πλούσιους γονεῖς· εἶναι ἴσως ἄνθρωποι ἐπίσημοι. Τότε πῶς θέλεις νὰ δεχθῶν ἄθλιον πτωχὸν παιδάριον ὡς ἐμέ;

— Κ' ἐγὼ λοιπὸν τί ἄλλο εἶμαι παρ' ἄθλιον παιδάριον;

— Τώρα ναί· ἀλλ' αὔριον θὰ εἶσαι υἱός των, κ' ἐγὼ θὰ εἶμαι πάντοτε ἄθλιος καθὼς τώρα. Θὰ σὲ στείλουν εἰς τὸ σχολεῖον, θὰ σοὶ δώσουν διδασκάλους, ἐν ᾧ ἐγὼ θὰ ἐξακολουθήσω τὸν δρόμον μου μόνος, καὶ ἐνθυμούμενός σε, καθὼς ἐλπίζω ὅτι θὰ μ' ἐνθυμήσαι καὶ σὺ.

— ὦ! φίλτατε Ματτία, πῶς ἠμπορεῖς νὰ ὀμιλήῃς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον;

— Ὅμιλῶ ὡς σκέπτομαι, φίλτατε, καὶ διὰ τοῦτο ἡ χαρὰ σου δὲν εἶναι χαρὰ μου· διὰ τοῦτο, διὰ τοῦτο καὶ μόνον, ὅτι θὰ χωρισθῶμεν, ἐν ᾧ ἐγὼ εἶχον νομίσαι, εἶχον φαντασθῆ, πολλάκις ὠνευρούην ὅτι θὰ ἐμένομεν ὁμοῦ πάντοτε, καθὼς εἴμεθα τώρα. Δηλαδή ἔχι καθὼς εἴμεθα, πτωχοὶ μουσικοί, ἀλλὰ θὰ εἰργαζόμεθα καὶ οἱ δύο, θὰ ἐγινόμεθα ἀληθεῖς μουσικοί, θὰ ἐπαίξομεν ἐμπρὸς ἀληθοῦς ἀκροατηρίου, καὶ ποτὲ δὲν θὰ ἐχωρίζομεθα.

— Οὔτω καὶ θὰ γίνῃ, ἀγαπητὲ Ματτία. Ἄν οἱ γονεῖς μου εἶναι πλούσιοι, θὰ εἶναι καὶ διὰ σέ, ἔχι μόνον δι' ἐμέ. Ἄν μὲ στείλουν εἰς τὸ σχολεῖον, θὰ ἔλθῃς καὶ σὺ ἐκεῖ. Δὲν θὰ χωρισθῶμεν, θὰ συνεργαζόμεθα, θὰ εἴμεθα πάντοτε ὁμοῦ, θὰ μεγαλώσωμεν, θὰ συζῶμεν, καθὼς τὸ ἐπιθυμεῖς καὶ καθὼς τὸ ἐπιθυμῶ κ' ἐγὼ, ἐπίσης ζωηρῶς, σὲ βεβαίως.

— Ἠξέυρω ὅτι τὸ ἐπιθυμεῖς, ἀλλὰ τότε δὲν θὰ εἶσαι κύριος τῶν πράξεών σου ὡς εἶσαι τώρα.

— Ἀκουσόν με. Τὸ ὅτι οἱ γονεῖς μου μὲ ζητοῦν ἀποδεικνύει ὅτι αἰσθάνονται ἐνδιαφέρον δι' ἐμέ· ἐπομένως μὲ ἀγαποῦν ἢ θὰ μ' ἀγαπήσουν. Ἄν μ' ἀγαποῦν, δὲν θὰ μ' ἀρνηθῶν ὅ,τι τοὺς ζητήσω· θὰ τοῖς ζητήσω δὲ νὰ καταστήσουν εὐτυχεῖς ἐκείνους οἵτινες ἔδειξαν ἀγαθότητα πρὸς ἐμέ, οἵτινες μὲ ἠγάπησαν ὅταν ἤμην μόνος ἐπὶ τοῦ κόσμου, τὴν μάναν Βαρβερίναν, τὸν Ἀκίνοσ, ἀποφυλακίζοντές τον, τὴν Στεφανῆν, τὸν Ἀλέξη, τὸν Βενικμίν, τὴν Λίτσαν καὶ σέ. Τὴν Λίτσαν θὰ τὴν λάβουν πλησίον των, θὰ τὴν διδάξουν, θὰ τὴν θεραπεύσουν· σέ, θὰ σὲ βάλουν εἰς τὸ γυμνάσιον, ἂν πρόκειται νὰ μὲ στείλουν κ' ἐμὲ εἰς γυμνάσιον. Οὔτω θὰ γίνονται τὰ πράγματα, ἂν οἱ γονεῖς μου εἶναι πλούσιοι, καὶ ἡξέυρῃς ὅτι πολὺ θὰ εὐχαριστήθῃς ἂν εἶναι πλούσιοι.

— Κ' ἐγὼ θὰ εὐχαριστήθῃ πολὺ ἂν εἶναι πτωχοί.

— Εἶσαι ἀνόητος!

— Ἴσως.

Καὶ χωρὶς ἄλλο νὰ εἰπῇ, ὁ Ματτίας ἐκάλεσε τὸν Κάπην. Ἦτον δ' ἐκείνη ἡ στιγμή καθ' ἣν εἴχαμεν σταθῆ νὰ προγευματίσωμεν. Λαβάν δὲ τὸν

κύναν εἰς τὴν ἀγκάλην του, καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς αὐτὸν ὡς ἂν προσωμίλει ἄνθρωπον δυνάμενον νὰ τὸν ἐννοήσῃ καὶ νὰ τῷ ἀποκριθῇ,

— Δὲν εἶναι ἀληθές, γέρω-Κάπη, τῷ εἶπεν, ὅτι καὶ σὺ περισσότερον θὰ κῆχαρίστειτο ἂν οἱ γονεῖς τοῦ Ῥεμὴ ἦσαν πτωχοί;

Ἀκούσας τ' ὄνομά μου, ὁ Κάπη, κατὰ τὴν συνήθειάν του ἐξέπεμψεν ὑλακὴν εὐχαριστήσεως, καὶ ἔθηκε τὸν δεξιὸν πόδα εἰς τὸ στήθος του.

— Ἄν οἱ γονεῖς εἶναι πτωχοί, ἐξακολουθοῦμεν καὶ οἱ τρεῖς τὴν ἐλευθέραν μας ὑπαρξίν· ὑπάγομεν ὅπου θέλομεν, καὶ ἄλλην μέριμναν δὲν ἔχομεν, παρὰ πῶς νὰ εὐχαριστήσωμεν τὴν ἐντιμὸν ὀμιλήσαντα.

— Ἄου, ἄου.

— Ἄν οἱ γονεῖς εἶναι πλούσιοι ἐξ ἐναντίας, ὁ Κάπη, θὰ κάθηται εἰς τὴν ἀλήν, εἰς μίαν τρύπαν, καὶ πιθανῶς ἀλυσόδετος. Θὰ ἔχῃ ὠραίαν, στιλπνὴν σιδηρὰν ἀλυσίδα, ὅπως δῆποτε ὅμως ἀλυσίδα, διότι οἱ κύνες δὲν πρέπει νὰ εἰσέρχονται εἰς τοὺς οἴκους τῶν πλουσίων.

Μέχρι τινὸς δυσηρέστούμην ὅτι ὁ Ματτίας μοὶ κῆχετο πτωχὸς γονεῖς, ἀντὶ νὰ συμμερίζηται τὸ ὄνειρον ὃ μοὶ εἶχεν ἐμπνεύσει ἡ μάνα Βαρβερίνα, καὶ ὃ εἶχον τάχιστα καὶ ἐντελέστατα παραδεχθῆ. Ἀφ' ἐτέρου ὅμως μετὰ πλείστης χαρᾶς εἶδον καὶ ἐνόησα τέλος πάντων τί ἦτον τὸ αἴσθημα τὸ προκαλέσεν τὴν ἀθυμίαν του, ὅτι ἦτον ἡ φιλία, ὁ φόβος τοῦ χωρισμοῦ, τίποτε ἄλλο. Δὲν ἦτον λοιπὸν δυνατὸν νὰ δυσηρεστώμαι κατ' αὐτοῦ δι' ὅ,τι προήρχετο ἐξ ἀγάπης καὶ ἀφροσύσεως. Μὲ ἠγάπα ὁ Ματτίας, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν φιλίαν μας ἀποβλέπων, δὲν ἤθελε νὰ μᾶς χωρίσῃ.

Ἄν δὲν ἤμεθα ἠναγκασμένοι νὰ κερδίζομεν τὸν ἐπιούσιον ἄρτον μας, ὡς ἔλεγεν ὁ Ματτίας, ἐγὼ θὰ ἐξακολουθῶν νὰ ταχύνω τὸ βῆμα. Ἄλλ' ἀνάγκη ἦτον νὰ παίζωμεν εἰς τὰ μεγάλα χωρία ἐπὶ τῆς ὁδοῦ μας, καὶ μέχρις οὗ οἱ πλούσιοι γονεῖς μου διανεμηθῶσι μετ' ἐμοῦ τὰ πλούτη των, ἔπρεπε νὰ μᾶς ἀρκῶσι τὰ ὀβόλια ὅσα ἐδῶ κ' ἐκεῖ κατὰ τύχην συνήγομα.

Μᾶς ἐχρειάσθη ἐπομένως περισσότερος καιρὸς ἀφ' ὅ,τι ἤθελον ὅπως φθάσωμεν ἐκ Κρεῦσης εἰς Νιέβραν, δηλαδή ἀπὸ Χαθανὸν εἰς Δρευζῦ, κατὰ τὴν ὁδὸν ἣτις διήρχετο τὸ Ὄδυσάν, Μοντλιούσιν, τοὺς Μύλους· καὶ τὴν Δελίξιν.

Ἦλθον δὲ τοῦ ἐπιουτίου ἄρτου, εἶχομεν καὶ ἄλλον λόγον ὅστις μᾶς ἠνάγκασε νὰ ἐπιζητήσωμεν ὅσον ἐδυνάμεθα μεγαλητέρας εἰσπράξεις. Δὲν εἶχον λησμονήσαι τί ἡ μάνα Βαρβερίνα μοὶ εἶπε, διίσχυρισθῆσαι ὅτι δι' ὄλου τοῦ πλούτου μου δὲν θὰ ἐδυνάμην νὰ τὴν καταστήσω εὐτυχεστέραν ἀφ' ὅ,τι τὴν κατέστησα διὰ τῆς πτωχείας μου, καὶ ἤθελον καὶ ἡ μικρὰ Λίτσα μου νὰ αἰσθάνηθῃ καὶ αὐτὴ ἐκ τὴν εὐτυχῆ ὡς ἡ μάνα Βαρβερίνα. Ἐννοεῖται ὅτι θὰ διένεμον τὰ πλούτη μου μετὰ τῆς Λίτσης

περὶ τούτου δὲν ὑπῆρχεν ἀμφισβόλι· ἀλλὰ πρὶν πλουτήσω ἤθελον νὰ τῆ φέρω ἐν δῶρον ἀγορασθῆν ἐκ τῶν κερδῶν μου, τὸ δῶρον τῆς πτωχείας.

Πλαγγώνα ἡ κούρην ἠγοράσαμεν εἰς Δεκίζην, καὶ εὐτυχῶς δι' αὐτὴν δὲν ἀπῆρτοῦντο ὅσα χρήματα διὰ τὴν ἀγέλαδα.

Ἐκ Δεκίζης εἰς Δρευζὺ ἐδυνάμεθα νὰ σπεύσωμεν, καὶ τοῦτο ἐπράξαμεν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἡμῶν, πλὴν ἐνὸς μόνου χωρίου, τοῦ Χατιλλῶν, τ' ἄλλα ἦσαν ἄσημα καὶ πτωχὰ, καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῶν δὲν ἦσαν διατεθειμένοι νὰ περικόπτουν τὰς ἀναγκαίους αὐτῶν δαπάνας πρὸς χάριν μουσικῶν πλανητῶν πρὸς οὐς ἦσαν ἀδιάφοροι.

Ἄφ' οὗ ἀφήσαμεν τὸ Χατιλλῶν, παρεκλούθησαμεν τὸ χεῖλος τῆς διώρυγος, καὶ αἱ σύμφυτοι ἐκείνην ὄχθη, τὸ ἤρεμον ὕδωρ, τὰ ἡσύχως ὀλισθαίνοντα καὶ ὑπὸ τῶν ἵππων συρόμενα σκάφη, μοὶ ἀναπόλησαν τοὺς εὐτυχῆς χρόνους καθ' οὓς ἐπὶ τοῦ Κύνου τῆς κυρίας Μίλλιγαν ἐπλευσα καὶ ἐγὼ ἐπὶ διώρυγος. Ποῦ ἦτον τότε ὁ Κύνος; Ποσάκις, ὅτε διεβάζομεν διώρυγα, κ' ἐθαδίζομεν παρ' αὐτὴν, δὲν ἠρώτησα ἂν εἶδε κανεὶς διαπλέον πλοίαριον διακρινόμενον ὕλων τῶν λοιπῶν διὰ τοῦ κατακόσμου ἐξώστου του καὶ τῆς πολυτελοῦς του διασκευῆς! Βεβαίως ἡ κυρία Μίλλιγαν εἶχεν ἐπιστρέψει εἰς Ἀγγλίαν μετὰ τοῦ Ἀρθούρ, θεωρητικῶς. Τοῦτο ἦτον τὸ πιθανόν· τοῦτο φρονίμως ἐπρεπε νὰ πιστεύω· καὶ ὅμως πολλάκις, παρεκλούθων τὰ χεῖλη τῆς Νιθερναίης διώρυγος, ὅσάκις ἐβλεπον μακρόθεν πλοῖον συρόμενον ὑπὸ ἵππων, ἔλεγον κατ' ἐμαυτὴν, ἂν δὲν ἦτον ὁ Κύνος ἐρχόμενος πρὸς ἡμᾶς.

Ἐπειδὴ ἦτον φθινόπωρον τότε, αἱ ὁδοιπορικαὶ ἡμέραι ἦσαν βραχυτέρας παρὰ κατὰ τὸ θέρος, καὶ ἐπροσπαθοῦμεν ὅσον τὸ δυνατόν νὰ φθάνομεν εἰς τὰ χωρία ὅπου ἠθέλομεν νὰ καταλύσωμεν, πρὶν ἢ ἐπέλθῃ ἡ νύξ. Ἄλλ' ὅσο καὶ ἂν ἐταχύνομεν τὸ βῆμα, ἰδίως κατὰ τὰς τελευταίας ὥρας, εἰς Δρευζὺ ἐφθάσαμεν ὅτε ἦτον ἤδη ἡ νύξ σκοτεινὴ.

Ὅπως φθάσαμεν εἰς τῆς θείας τῆς Λίζης εἶχομεν μόνον νὰ παρεκλουθίσωμεν τὴν διώρυγα, διότι ὁ σύζυγος τῆς θείας Αἰκατερίνης, ἐπιστάτης ὢν ἐνὸς τῶν καταβράκτων, κατόκει παρὰ τὸν καταβράκτην αὐτὸν ἐν ἐφίλαττον. Οὕτω δὲν ἀπολέσαμεν κερδὸν ζητοῦντες τὴν οἰκίαν. Ἐκεῖτο δ' αὐτὴ εἰς τὴν ἄκρην τοῦ χωρίου, εἰς μικρὰν πεδιάδα περυστευμένην μεγάλα δένδρα, ἅτινα μακρόθεν ἐφαίνοντο ὡς ἂν ἐπλεον εἰς τὴν ὁμίχλην.

Ἡ καρθία μου ἐκτόπη ἰσχυρῶς ὅταν ἐπλησιάζομεν εἰς τὴν οἰκίαν ταύτην. Τὸ παράθυρον αὐτῆς ἔλαμπαν ἐκ τῆς ἀνταντακλάσεως μεγάλου πυρὸς τῆς ἐστίας, καὶ ἐνίοτε ἐβυβρόν φῶς ἀπ' αὐτοῦ ἐξήρπαστο ἐπὶ τὴν ὁδὸν ἡμῶν.

Ὅταν ἐφθάσαμεν πλησιέστατα, εἶδον ὅτι θύρα καὶ παράθυρα ἦσαν κλειστά· τὸ παράθυρον ὅμως δὲν εἶχεν οὕτε παραθυρόφυλλα οὔτε παραπέτασμα, καὶ δι' αὐτοῦ εἶδον τὴν Λίζαν εἰς τὴν πρᾶ-

πεξαν, πλησίον τῆς θείας τῆς ἀνῆρ δέ τις, ὁ θεὸς τῆς βεβαίως, ἵστατο ἐμπρὸς τῆς καὶ μᾶς ἐστρεφε τὰ νῶτα.

— Δειπνοῦν, εἶπεν ὁ Ματτίας. Ἡ στιγμή εἶναι κατάλληλος.

Ἄλλὰ, χωρὶς νὰ ὁμιλήσω, τὸν ἐκράτησα διὰ τῆς χειρὸς, καὶ διὰ τῆς ἄλλης ἐνευον πρὸς τὸν Κάπην νὰ μείνῃ ὀπίσω μου σιωπῶν.

Ἐπειτα δ' ἐξεκρέμασα τὸν τελαμῶνα τῆς ἄρτης μου, καὶ ἠτοιμάσθην νὰ παίξω.

— Ἄ! καὶ, εἶπεν ὁ Ματτίας κρυφίως. Πατινάδα! Ὁρῶν ἰδέα.

— Ὅχι σὺ· ἐγὼ μόνος.

Καὶ ἐπαίξα τοὺς πρώτους τόνους τοῦ νεαπολιτικοῦ ἄσματος μου, χωρὶς νὰ τραγηδήσω μήπως ἡ φωνὴ μὲ προδώσῃ.

Καίρων δ' ἐβλεπον τὴν Λίζαν. Ὑψώσα διὰ μίαν τὴν κεφαλὴν, καὶ εἶδον ὅτι ἤστραψαν οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς.

Τότε ἤρχισα νὰ τραγηδῶ.

Ἐκείνη δ' ἐπήδησεν ἀπὸ τοῦ καθίσματος τῆς καὶ ὤρμησε πρὸς τὴν θύραν. Μάλισ δ' ἐπρόφθασα νὰ δώσω τὴν ἄρταν μου εἰς τὸν Ματτίαν, καὶ ἡ Λίζα ἦτον εἰς τὴν ἀγκάλην μου.

Μᾶς εἰσήγαγον λοιπὸν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἀφ' οὗ καὶ ἡ θεία Αἰκατερίνα μ' ἐνηγκαλίσθη, ἐπρόσθεσε δύο πινάκια εἰς τὴν τράπεζαν.

Ἐγὼ ὅμως τὴν παρεκάλεσα νὰ θάλῃ καὶ τρίτον.

— Ἄν ἐπιτρέπητε, εἶπον, ἔχομεν καὶ μίαν μικρὰν σύντροφον ἧτις μᾶς συνοδεύει.

Καὶ ἐκ τοῦ σάκκου μου ἔλαβον τὴν πλαγγώνα ἣν εἶχομεν ἀγοράσει, καὶ τὴν ἐκάθισα εἰς τὴν θέσιν πλησίον τῆς Λίζας.

Τὸ βλέμμα τῆς Λίζας τὴν στιγμήν ἐκείνην ποτὲ δὲν τὸ ἐλησμώνησα, καὶ εἰσέτι τὸ βλέπω ἐμπρὸς μου.

[Ἐπιτελεῖται ἐν ἑξῆσι.]

ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ Gaston Tissandier].

Ἡ διερεύνησις τῶν ὑψηλῶν στρωμάτων τῆς ἀτμοσφαιρας.

Δὲν ἐξηγητήσαμεν εἰσέτι τὸν κατάλογον τῶν θυμάτων τῆς ἀεροστατικῆς τέχνης. Κατὰ μῆνα Μάιον τοῦ 1824 ὁ Harris, ἀξιωματικὸς τοῦ ἀγγλικοῦ ναυτικοῦ, ἀνεχώρησεν ἐκ Λονδίνου ἐπὶ ἀεροστάτου μετὰ νεκρῆς τινος γυναικὸς. Καθ' ἣν στιγμήν κατήρχοντο ἤδη, ἡ δικλὴς ἐηραύσθη, τοσοῦτον δ' ἐξήλθεν ἀέριον, ὥστε τὸ σκάφος ἐρρίφθη κατὰ γῆς μετ' ἄκρας σφοδρότητος. Ὁ Harris ἐφανεύθη πᾶραυτα, ἡ σύντροφός του ὅμως ἐλαφρῶς μόνον ἔλαβε πληγὰς.

Ὁ Sadler, περίφημος Ἄγγλος ἀεροναύτης, ἀπέθανε τὴν 29 Σεπτεμβρίου 1824 παθὼν ἐναέριον ναυάγιον. Τὸ ἀερόστατον αὐτοῦ καταρρέοντα ἤδη ἀνηρπάγη ὑπὸ λαίλαπος. Τὸ σκάφος ἐρρίφθη

κατὰ τῆς καπνοδόχης ὑψηλῆς οἰκίας καὶ ἀνετράπη, ὁ δ' ἀεροναύτης κατακρημνισθεὶς ἐφανεύθη.

Ἄλλοι ἀεροναῦται ἐγιναν θύματα τῶν σκωμμάτων ἢ τῆς τυφλῆς ἀπανθρωπίας τοῦ ὄχλου, ὡς λ. χ. ὁ Γάλλος Arban. Οὗτος εἶχε προαναγγεῖλαι ὅτι ἤθελεν ὑψωθῆ ἐν Τερζέστη τὴν 8 Σεπτεμβρίου 1846. Εἰς τὰς τέσσαρας μετὰ μεσημβρίαν οὐ μόνον τὸ ἀερόστατον δὲν εἶχε πληρωθῆ, ἀλλὰ βλάβη τις προσγενομένη εἰς τοὺς σωλήνας τοῦ ἀερίου καθίστα τὴν πλήρωσιν δυσχερῆ καὶ βραδείαν. Οἱ παρόντες δυσανασχετοῦσι, μεμφιμοιροῦσιν, ἀπειλοῦσι. Περὶ τὴν ἕκτην κρουγαὶ ἀκούονται, ὁ φραγκὸς τοῦ περιβάλλοντος θραύεται καὶ ὁ ἀεροναύτης ἐξυθρίζεται.

Ὁ Arban ἀγανακτῶν θέλει νὰ ὑψωθῆ ἐκ παντὸς τρόπου, ἀλλὰ τὸ ἀερόστατον, ἀτελῶς πληρωθὲν, στερεοῦται ἀνιούσης δυνάμεως. Ἐν τούτοις ἡ καταβολὴ ἐπιτείνεται, ἡ θύελλα γίνεται τρικυμία. Ὁ ἀεροναύτης ἐξω ἑαυτοῦ λύει τὸ σκάφος, κρεμάται ἀπὸ τοῦ κύκλου διὰ τῶν χειρῶν καὶ ὑψοῦται ἄνευ κλωδίου καὶ ἄνευ ἀγκύρας, περιβαίνων σχοινίον ἐκκρετόμενον ἀπὸ τοῦ πλέγματος τοῦ ἀεροστάτου.

Οὕτως ἔχων ὁ Arban καταλαμβάνεται ὑπὸ ἀνωτέρου βεύματος ἀέρος, ὅπερ ῥίπτει αὐτὸν πρὸς τὴν Ἀδριατικὴν. Ἐπὶ πολλὴν ὥραν τὸν παρεκλούθουσι διὰ τηλεσκοπίων, καὶ στέλλουσι κατόπιν αὐτοῦ λέμβους καὶ πλοίαρια. Τὰ πάντα ἀνωφελῆ. Τὸ ἀερόστατον γίνεται ἄφικτον εἰς τὴν καλύπτουσαν τὸν ὄριζοντα ὁμίχλην. Ἐν τούτοις ὁ Arban κρατῶν τὸ σχοινίον αἰωρεῖται ἐπὶ δύο ὥρας ὑπεράνω τῶν ὑδάτων, εἶτα δὲ πίπτει εἰς τὴν θάλασσαν. Κατὰ τὴν ὁμόδον ἐσπερινὴν ὥραν σχεδὸν καταποντίζεται, ἀλλ' ἡ ἀεροπόρος σφαῖρα ἀνασηκόνει ἐτι αὐτὸν ἀπὸ κύματος εἰς κύμα. Εἰς τὰς πέντε αἱ δυνάμεις του ἐκλείπουσιν, ἀπόλωλεν ὁ δυστυχῆς, ἀλλ' αἴφνης φαίνεται λέμβος, τῆς ὁποίας ἐπιβαίνουσι δύο ταλμηροὶ ἄλιεῖς, ὁ Φραγκίσκος Salvagne καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ. Οἱ δύο ναῦται κωπηλατοῦσι παντὶ σθένει καὶ ἀνασφύρουσιν εἰς τὴν λέμβον τὸν Arban, ὅστις νεκρὸς φαίνεται μᾶλλον ἢ ζῶν.

Ὅλιγα ἔτη μετὰ τὸ ναυάγιον τοῦτο ὁ Arban ὑψοῦται ἐν Βαρκελώνῃ, καὶ διευθυνόμενος πρὸς τὴν Μεσόγειον γίνεται διὰ παντὸς ἄφικτος.

Ὁ La Mountain, γνωστὸς ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις διὰ τὰς πολλὰς αὐτοῦ ἀναβάσεις καὶ μάλιστα δι' ἀεροπόριον δραματικωτάτην, καθ' ἣν ὀλίγου δεῖν καταποντίζετο ἐν τῇ Λίμνῃ Ἐριε, ἀπέθανε καὶ αὐτὸς ἐν μέσῳ ἀέρι διὰ φοβερωτάτου τρόπου.

Ὁ ἀεροναύτης οὗτος ὑψώθη ἐν μονγολφιέρῃ ἐν Ἰονῆ (Michigan) τῇ 4 Ἰουλίου 1873, ἐπετείῳ ἑορτῆς τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, χιλιάδες δὲ θεατῶν παρευρίσκοντο εἰς τὴν ἀναχώρησίν του. Ὁ δυστυχῆς ἐπενόησε νὰ κρεμάσῃ τὸ σκάφος αὐτοῦ οὐχὶ εἰς πλέγμα περιβάλλον

τὴν ἀεροπόρον σφαῖραν, ἀλλ' εἰς σειράν σχοινίων ἀνεξαρτήτων, δελεμένων εἰς κύκλον εὐρισκόμενον εἰς τὸ ἄνω μέρος τῆς μονγολφιέρης.

Ὁ La Mountain ὑψώθη ὑπεράνω τῶν οὐ μακρῶν τοῦ ἐδάφους εὐρισκόμενων νεφῶν, διὰ τῶν ὁποίων ἐφάνετο ἡ γῆ. Τὰ σχοινία πιθανῶς ὀλισθήσαντα συνηνώθησαν ἐντὸς μικροῦ εἰς τρόπον ὥστε τὸ μεγαλειότερον μέρος τῆς σφαίρας ἐξήλθεν αὐτῶν. Ὅπωςδήποτε ὁ ἀνώτερος κύκλος ἀπεσπάσθη καὶ τὸ ἀερόστατον διέφυγεν! Ὁ δὲ La Mountain κατακρημνίσθη ἀπὸ τοῦ ἀέρος μετὰ τοῦ σκάφους καὶ τῶν κρεμασμένων σχοινίων. Ἐφάνη μακρόθεν σπασμωδικῶς δραττόμενος τοῦ ἐναερίου σκάφους, τὸ ὅποιον κατέπιπτε πρὸς τὸ ἐδαφος μετ' ἀπεριγράφτου ταχύτητος. Ἐκατὸν περὶ τοῦ μέτρα ὑπεράνω τῆς γῆνης ἐπιφανείας παρήτησε τὸ σκάφος, τὸ δὲ σῶμα αὐτοῦ συνετρίβη ἐν τινι ἀγρῷ ἐπὶ παρουσίᾳ πολλῶν χιλιάδων θεατῶν. Τὸ φοικῶδες τοῦτο ναυάγιον ἐκίνησε τοὺς παρόντας εἰς δάκρυα. Αἱ πλείεσαι τῶν γυναικῶν ἐλιποθύμησαν!

Τὸ σῶμα τοῦ ἀεροναύτου ἐχώθη εἰς τὸ ἐδαφος ἀνοίγον ἐν αὐτῷ κοιλότητα, τὰ ὅσθα αὐτοῦ συνετρίβησαν, ἡ κεφαλὴ συνεθλίβη, ἡ δὲ κάτω σιαγῶν ἐντελῶς ἀπεσπάσθη καλυπτομένη ὑπὸ πηκτοῦ αἵματος.

Ἐνεκα παρομοίας ἀσυνέτου πράξεως ὁ Vincent de Groof, ὁ ἐπονομασθεὶς πετρίμερος ἀνθρώπος, ἐφανεύθη ἐν Λονδίῳ τῇ 9 Ἰουλίου 1874. Οὗτος συνέλαβε τὴν μορῶν ἰδέαν νὰ ὑψωθῆ διὰ συστήματος πτερωτοῦ, ἀποτελουμένου ἐκ δύο πτερυγῶν ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐκρεμάσθη στρεφόμενος ἐπὶ ξυλίνῳ ἀξονίῳ. Ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ συσκευὴ αὐτοῦ ἦσαν προσηλωμένοι εἰς ἀερόστατον διευθυνόμενον ὑπὸ τοῦ κ. Simmons. Ἀφοῦ ἀνέβησαν εἰς 1, 200 μέτρα, τὸ ἀερόστατον κατέβη πρὸς τὴν γῆν, εἰς ὕψος δὲ 100 μέτρων ὁ Groof ἀπεσπάσθη ἀπὸ τοῦ ἀεροστάτου. Τὰ πτερά αὐτοῦ ἀντὶ νὰ κινηθῶσιν ἀνωθρόθησαν, ὁ δὲ πετόμενος ἀνθρώπος κατακρημνίσθη εἰς τὴν Robert Street (Chelsea) πλησίον παντοπωλείου. Τὸ πλῆθος ὤρμησεν ἀναιδῶς εἰς τὸ σῶμα τοῦ ἀτυχοῦς ἀεροναύτου, καὶ διεμοίρασε τὰ συντρίμματα τοῦ προξενήσαντος τὸν θάνατον αὐτοῦ μηχανήματος. Ὁ δυστυχῆς ἀνέπνευεν εἰσέτι, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ κινηθῆ, ἀπέπνευσε δὲ πρὶν ἢ φθάσῃ εἰς τὸ νοσοκομεῖον.

Ὁ Cocking τῷ 1836 καὶ ὁ Leturr τῷ 1854 ἀπέθανον κατὰ τὴν αὐτὸν τρόπον, ἐκτελέσαντες τὰς κινδυνώδεις ἐκείνας κακῶν συστημάτων ἀλεξιπτώτων δοκιμὰς.

Καίτοι ὁ θάνατος τῶν δυστυχῶν τούτων πεττομένων ἀνθρώπων, οὓς ἐνεψύχου βεβαίως τὸ θάρρος τοῦ ἐφευρέτου καὶ ἡ τοῦ ἐρευνητοῦ τόλμη, εἶναι δραματικὸς καὶ συγκινητικὸς, δὲν πρέπει νὰ λησμονώμεν ὅτι ἐγιναν θύματα τῆς προπέτους αὐτῶν ἀμαθείας. Οἱ δὲ ἀεροναῦται, οἵτινες ἐπέδειξαν ἑαυτοὺς εἰς τὴν τῶν πλῶν περι-

εργεῖαν, εἰργάσθησαν μὲν ἀναντιρρήτως ὑπὲρ τῆς προσόδου καλλιεργήσαντες τέχνην ἀξίαν λόγου, ἀλλ' ὁ θάνατος αὐτῶν ὑπῆρξε πολλάκις ἡ ὀλεθρία συνέπεια τῆς ἐξασκήσεως ἐπιχειροῦς ἐπιχειροῦς. Δὲν δυνάμεθα λοιπὸν νὰ κατατάξωμεν αὐτούς μετ' ἐκείνων, οἵτινες μόνον ἐλαττήριον εἶχον τὸν ἀφιλοκερδῆ πρὸς τὴν ἐπιστήμην ἔρωτα. Τοιοῦτοι εἶναι ὁ Crocé-Spinelli καὶ ὁ Sivel, οἵτινες ἀποθανόντες ἐν τῷ ἀεροστάτῳ Zerib, δέον νὰ κατέχουσι μετὰ τοῦ Pilâtre καὶ τοῦ Romain τὴν πρώτην ἐν τῇ ἡμετέρᾳ μνήμῃ θέσιν.

Ὁ Ἰωσήφ Crocé-Spinelli ἐγεννήθη τῇ 10 Ἰουλίου 1845 ἐν Mombazillaie (Dordogne). Ἀποπερατώσας τὰς προκαταρκτικὰς αὐτοῦ σπουδὰς, ἐγένετο εἰς τῶν ἀρίστων μαθητῶν τῆς Κεντρικῆς τῶν τεχνῶν Σχολῆς (École Centrale des Arts et Manufactures). Πλήρης ὢν ἀφοσιώσεως πρὸς τὴν οἰκογενεῖαν αὐτοῦ, ἐνεργεῖτο συγχρόνως ὑπὸ τῶν εὐγενεστάτων τῆς νεότητος ὁρμῶν. Ὁ πόθος τοῦ ν' ἀποκτήσῃ δόξαν, ἡ φιλοπατρία, ὁ πρὸς τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ δίκαιον ἔρος, ἡ εἰς τὴν πρόοδον πεποιθήσεις, τοιαῦτα τὰ κατέχοντα τὴν ψυχὴν αὐτοῦ αἰσθημάτων. Νωθρότης τις συνδυαζομένη μετὰ τῆς φυσικῆς αὐτοῦ ὁρμῆς καὶ γυναικεῖα σχεδὸν εὐαισθησία, καλὰ ζουσα, οὕτως εἰπεῖν, τὴν ἀνδρείαν του, παρεῖχον αὐτῷ χάριν ἰδιάζουσαν. Ἦτο γενναῖος καὶ εὐαίσθητος, ἀβρόβρων καὶ εὐθυμος, ἀστείος καὶ φιλόφρων. τὰ δὲ προτερήματα αὐτοῦ ταῦτα ἀπῆσταν πρὸς τὴν λάμψιν τῶν γλαυκῶν αὐτοῦ ὀφθαλμῶν καὶ ἐπέστυρον τὴν συμπάθειαν.

Ὁ Crocé-Spinelli εἶχε ἀναδειχθῆ δι' ἔργων τινῶν μηχανικῆς καὶ διὰ τινῶν καλῶν ἄρθρων ἐπιστημονικῆς κριτικῆς, δημοσιευθέντων ἐν τῇ «*République Française*», ὅτε ἐγένετο μέλος μικροῦ συλλόγου ἐξ εὐαρίθμων ἐπιστημῶν συγχροτουμένου, ὅστις ὑπῆρξεν ὁ πυρὴν τῆς γαλλικῆς ἐταιρίας τῶν ἀεροπόρων. Ἐκεῖ ἐγνώρισεν τὸν Sivel. Ὁ Θεόδωρος Σιβέλ γεννηθεὶς τῇ 10 Νοεμβρίου 1834 ἐν τῇ κοινότητι τῆς Sauve (Gard), ὑπῆλθε ἐπὶ πολλῶν χρόνων εἰς τὸ ἐμπορικὸν ναυτικόν, περιήλθε δὲ ὡς ἀξιωματικὸς τὰς ἀπωτάτας χώρας. Γνωρίσας ἤδη τὰ μυστήρια τῆς θαλάσσης, ἐγοητεύθη ὑπὸ τοῦ ἀερίου ὠκεανοῦ καὶ ἠγάπησε διακαῶς τὴν ἀεροναυτικὴν. Ὁ Σιβέλ ἦτο μελαγχολικός. Οἱ μελανοὶ ὀφθαλμοὶ του εἶχον ἔκτακτον λαμπρότητα, ἡ δὲ δασεῖα καὶ βοστρυχώδης κόμη του περιεκόσμη πρόσωπον ἀνδρικὸν καὶ ἠλιόκαυστον. Αἱματώδης ὢν τὴν κρᾶσιν, εἶχε βῶμην σωματικὴν οὗ τὴν τυγοῦσαν καὶ θέλησιν ἀκαταδάμαστον, ἦτο δὲ, καθόλου εἰπεῖν, ἔξοχος ἀνὴρ διὰ τὴν εὐθύτητα τοῦ χαρακτῆρος καὶ διὰ τὴν παιδείαν καὶ τὴν ἀγαθότητα καὶ τὸ εὐγενὲς τῶν τρόπων. Ὁ Σιβέλ ἐπιδοθεὶς εἰς τὴν ἀεροστατικὴν ἐξετέλεσε διακοσίας ἀεροπορίας ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, καὶ μάλιστα ἐν Δανιμαρκίᾳ, καὶ ἐγένετο ἀεροπόρος ἀριστος, ὡς ἦτο καὶ ἀριστος καὶ τῆς.

Ὁ Σιβέλ καὶ ὁ Crocé-Spinelli ταχέως συνενόησαν, καὶ ἀπεφάσισαν νὰ ἐργασθῶσιν ἐν συμφέρῳ εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν κατὰκτησιν τῶν νόμων τῆς ἀτμοσφαιρας, καὶ ν' ἀκολουθήσωσι τὰ ἐνδοξὰ ἔργα τῶν Robertson, τῶν Biot, τῶν Gay-Lussac, τῶν Barral, τῶν Glaisher.

Κατὰ τὸν Μάρτιον τοῦ 1874 ἐπεχείρησαν τὸ πρῶτον, τῇ συνδρομῇ τῆς γαλλικῆς Ἐταιρίας τῶν ἀεροπόρων, εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ὁποίας εἶχον μεγάλως συντελέσει, ἀνάβασιν εἰς μέγα ὕψος, ἡτις ἐπέστησε τὴν προσοχὴν τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν, καὶ περὶ ἧς ἐγένετο δικαίως πλεῖστος λόγος. Οἱ ἀεροπόροι ὑψώθησαν εἰς 7,300 μέτρα, πέραν τοῦ σημείου εἰς ὃ ἐφθασαν ἄλλοτε ὁ Gay-Lussac.

Ὁ συγγραφεὺς τοῦ παρόντος βιβλίου, ὅστις εἶχεν ἐκτελέσει κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἰκοσι περὶ τοῦ ἐπιστημονικῆς ἀεροδρομίας, ἔλαβε τὴν τιμὴν νὰ γίνῃ φίλος καὶ συνεργάτης τῶν δύο τούτων ἀνδρῶν. Ἀποῦ μετ' αὐτῶν ἐξετέλεσαν ἐν τῷ σκάφει τοῦ Zerib τὴν διαρκεστέραν τῶν μέχρι τοῦδε γενομένων ἀεροποριῶν, καθ' ἣν πλεῖσται ἐγένοντο ἐπιστημονικὰ παρατηρήσεις, ἐπεχείρησε μετ' αὐτῶν τὴν διερεύνησιν τῶν ὑψηλῶν στρωμάτων τῆς ἀτμοσφαιρας, ἐν οἷς ἐπέπρωτο νὰ εὐρωσι τὸν θάνατον.

Ἀρηγηθέντες λεπτομερῶς ἄλλοτε τὸ φρικῶδες τοῦτο δρᾶμα, ὀρεῖσθαι ν' ἀναμνήσωμεν ἐνταῦθα τὰ κατὰ τὸν θάνατον τῶν δύο ἡρώων.

Τὴν 15 Ἀπριλίου 1875, κατὰ τὴν μίαν καὶ ἡμίσειαν μετὰ μεσημβρίαν, τὸ σκάφος τοῦ Zerib ἐπλανᾶτο εἰς τὰ ὑψηλὰ στρώματα τῆς ἀτμοσφαιρας, εἶχε δὲ φθάσει εἰς τὰς παγετώδεις καὶ σιωπηρὰς τοῦ ἀέρος ἐρήμους, ἐνθα αἰωροῦνται τὰ ὑψηλότατα νέφη. Ἐὰν παρατηρητὴς τις ἠδύνατο νὰ ἴδῃ τοὺς τρεῖς ἀεροναύτας ὅτε ἠσθάνθησαν τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἀραιώσεως τῆς ἀτμοσφαιρας καὶ τοῦ σιθῆριου τῶν ἀερίων ἐκείνων πεδίων ψυχούς, ἤθελε φρίξει βλέπων αὐτοὺς ὑποκύπτοντας εἰς τὸν ὀλεθριον ὕπνον τῶν ὑψηλῶν μερῶν, ὕπνον φρερόν, ζοφερόν τοῦ θανάτου πρόδρομον. Ἐντὸς ὀλίγου, ἀποῦ ὑπερέβησαν τὸ ὕψος 8,600 μέτρων, ἐν τῶν μεγίστων, εἰς ὃ ἐφθασέ ποτε ὁ ἀνθρωπος, τὸ Zerib ἐπανέρχεται εἰς χαμηλότερα μέρη, ἀλλὰ μετὰ τῶν τριῶν ἀεροπόρων εἰς μόνος ἀφυπνοῖ καὶ ὀδηγεῖ εἰς τὸν λιμέναν τὰ μελανὰ σώματα δύο μαρτύρων.

Ὁ θάνατος τοῦ Crocé-Spinelli καὶ τοῦ Sivel συνεκίνησε τὴν Εὐρώπην ὀλόκληρον. Πλήθος ἀπειρον ἠκολούθησαν αὐτοὺς εἰς τὴν τελευταίαν αὐτῶν κατοικίαν, ὅτε δὲ τὰ πτώματα τῶν δύο νέων κατεβιβάσθησαν εἰς τὸν λάκκον, οὐδεὶς ἤθελε νὰ πεισθῇ ὅτι αἱ εὐγενεῖς αὐταὶ ὑπάρξεις, αἱ τσοῦτον ἡρωικῶς θυσιασθεῖσαι πρὸς κατὰκτησιν ἀληθειῶν νέων, διὰ παντὸς ἐξηρανήθησαν.

Ὅχι, τοιοῦτοι ἄνδρες δὲν ἀποθνήσκουσιν ἐξ ὀλοκλήρου, ἀλλ' ἀφίνουσιν ὑλικὴν τρέπον τινὰ μνή-

μην τῆς διαβάσεως αὐτῶν, σπείροντες καθ' ὁδὸν, ὡς τὰ μετέωρα, ὀλίγους τινὰς σπινθηρας, οἵτινες ἐκλιπόντων αὐτῶν ἀναφλέγουσι τὸ θάρρος καὶ τὸν ζῆλον τῶν κατόπιν ἐρχομένων.

ELIZA S. SOUTHWELL.

Τὰ βιογραφικὰ ἀπομνημονεύματα τοῦ ΚΟΜΗΤΟΣ ΡΟΣΤΟΠΤΣΙΝ.

Εἶνε πασίγνωστον εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς ἱστορίας τῆς πρώτης γαλλικῆς Αὐτοκρατορίας τὸ ὄνομα τοῦ Ῥώσου κόμητος Θεοδώρου Ροστόπτσιν, ὅπερ συναπηθανάτισθη μετὰ τῆς φρεράς διὰ τεσσάρων ὄλων ἡμερῶν πυρκαϊῆς τῆς ἀρχαίας μητροπόλεως τῶν Τσάρων Μόσχας. Γεννηθεὶς ἐν ἔτει 1765 ἐξ ἀρχαίας Ῥωσσιακῆς οἰκογενείας, κατετάχθη ἐνωρὶς ὡς ἀνώτερος ἀξιωματικὸς εἰς τὴν αὐτοκρατορικὴν φρουρὰν. Μετὰ πολλὰς εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν περιηγήσεις, ὑπέστρεψεν οἴκαδε, ὅπου ἀπέκτισε τὴν ἰδιαιτέρην εὐνοίαν τοῦ αὐτοκράτορος Παύλου, ὅστις καὶ ἀνέδειξεν αὐτὸν στρατηγόν, ἀκολουθῶν αὐτὰρχην, καὶ ἐπὶ τέλους ὑπουργόν τῶν ἐξωτερικῶν, τῷ δὲ 1799 ἀπενεμήθη εἰς αὐτὸν καὶ ὁ τίτλος τοῦ κόμητος. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ κόμης ἐκηρύχθη κατὰ τῆς γαλλικῆς συμμαχίας, ἣν ἀπεφάσισεν ὁ αὐτοκράτωρ, ἀποβαλὼν τὴν εὐνοίαν τοῦ ἡγεμόνος, ἐγένετο ἐκπτώτος τῆς αὐτῆς. Ἐπὶ Ἀλεξάνδρου ἀνέλαβε τὴν παρὰ τῷ αὐτοκράτῳ ὑπηρεσίαν, ἀλλὰ χωρὶς ν' ἀναλάβῃ τὴν προτέραν αὐτοῦ πολιτικὴν σημασίαν, μέχρι οὗ μικρὸν πρὸ τῆς ἐκρήξεως τοῦ γαλλορωσσιακοῦ πολέμου ἀνυψώθη εἰς τὴν ἔξοχον θέσιν γενικοῦ στρατιωτικοῦ διοικητοῦ Μόσχας.

Ὁ Ναπολέων ἄγων συνησπισμένην κατὰ τῆς Ῥωσσίας ὀλόκληρον σχεδὸν τὴν ἡπειρωτικὴν Εὐρώπην, μόλις κατώρθωσε νὰ συνάψῃ μάχην ἐκ τοῦ συστάδην πρὸς τοὺς Ῥώσους ἐν Βοροδίνο, πλησίον τοῦ πεδίου τῆς μάχης ἔμεινε καὶ πάλιν ἀναντιρρήτως αὐτὸς, ἀλλ' ἡ νίκη του, ὅπως ἄπασαι αἰ νίκαι, ὅσας ἐνίκησε κατὰ τὴν ἀτυχῆ ταύτην ἐστρατείαν, ἦτο Καθμεῖα νίκη. Καὶ πρὸ τῆς Μόσχας οἱ Ῥῶσοι ἐξηκολούθησαν τὸ αὐτὸ σύστημα τοῦ πολέμου, ὅπερ ἐθεσαν εἰς ἐνέργειαν ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς, καθ' ἣν ἡ «μεγάλῃ στρατιᾷ» ἐπάτησε τὸ Ῥωσσιακὸν ἔδαφος, καὶ ὅπερ ἀπεδείχθη σωτήριον μὲν εἰς τοὺς Ῥώσους, ὀλεθριώτατον δὲ εἰς τοὺς ἐπιδρομείς. Στρατιῶται καὶ κάτοικοι ἔκαιον τὰς πόλεις, τὰς κώμας, τὰς ἐπαύσεις, τὰς ἀποθήκας, καὶ δὲν ὑπεχώρουσαν εἰς τὰ ἐνδότερα, εἰμὴ ἀποῦ ἐγκατέλειπον εἰς τὸν ἐχθρὸν γῆν ἔρημον καὶ οὐδένα παρέχουσαν ζωστροφίας πόρον, ἢ στέγην πρὸς οἴκησιν. Καὶ εἰς μάχην μὲν πρὸς τὸν δαιμόνιον ἐχθρὸν νὰ προσέλθωσιν οἱ Ῥῶσοι δὲν ἐτόλμων, ἀφίναν δὲ νὰ δεκατίζη τὴν μεγάλην στρατιάν ἢ ἐλλείψις ὀδῶν, τροφῶν, καὶ πρὸ πάντων ἢ ὑπερβολικὴ ἀρχασία τοῦ ἀσυνήθους κλίματος. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν τούτοις ὁ Ναπολέων μὲ

ῥαυς αὐτὰς τὰς ἐκτάκτους δυσκολίας, ὄλονεν προήλαυνε καὶ ἐπλησίαζεν εἰς τὴν ἀρχαίαν μητροπόλιν τοῦ Ῥωσσιακοῦ κράτους, τὴν ἁγίαν Μόσχαν, ἐδέησε νὰ ἐγκαταλειφθῇ πλέον τὸ σύστημα τοῦτο τοῦ κατὰ Πάρθους πολέμου, καὶ ἀποτέλεσμα τῆς μεταβολῆς ταύτης ὑπῆρξεν ἡ ἐν Βοροδίνο μάχη. 70,000 νεκροὶ ἔκειντο ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ὁ νικητὴς προήλασε, καὶ ὁ ὑποχωρήσας Ῥῶσος στρατηγὸς Κουτούζωφ ἐμελλε μὲν νὰ ὑπερκασιπθῇ τὴν Μόσχαν, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησε, καὶ οὕτως ὁ Ναπολέων εἰσῆλθεν ἀκολούτως εἰς τὴν ἀρχαίαν καὶ ἱερὰν μητροπόλιν τῶν Μοσχοβιτῶν τῇ 26 Σεπτεμβρίου 1812, πλήρης χαρᾶς, ὅτι κατεῖχε τέλος πάντων μίαν πόλιν, ὅπου ἠδύνατο νὰ διαχειρισθῇ ἀσφαλῶς καὶ ἀνέτως ἡ μεγάλη στρατιὰ. Ἀλλ' ἐξ ἀρχῆς αὐτῆς τῆς εἰσελάσεως προσέβαλον τὴν ὕψιν τῶν νικητῶν ἀπαίσιαν τινα συμπτώματα. Ἡ πόλις ἐφάνετο ἔρημος, ἐκ δὲ τῶν κατοίκων οὐδεὶς ἄλλος ἐφάνετο, εἰμὴ βρακενδύται τινὲς ἐκ τῆς τελευταίας τάξεως τοῦ λαοῦ, πλανώμενοι τῆδε κάκεισε ἀγυιῶν τῶν. Ἀλλὰ ποία ὑπῆρξεν ἡ φρίκη αὐτῶν, ὅτε τὴν ἐπισύσαν ἐξεβράγη πυρκαϊὰ διαρκέσασα, ἕνεκα τῆς ἐξοφάνσεως τῶν πυροσβεστικῶν μηχανῶν, τέσσαρες ὄλας ἡμέρας. Τὸ Κρεμλίον, τὸ ἀρχαῖον μοσχοβιτικὸν ἀνάκτορον, μὲ τοὺς ἐπιχρῶστους τοῦ θόλου, ἐν ᾧ ἐμελλε νὰ καταλύσῃ ὁ αὐτοκράτωρ, οἱ ὑπερῦψηλοι πύργοι, αἱ δημόσιαι οἰκοδομαί, καὶ ἡ πόλις, σχεδὸν ὅλη ζυλότευκτος, ἐγένοντο παρανάλωμα τοῦ πυρός. Μετὰ δὲ τῆς πόλεως 10,000 ἔκειντο νεκροὶ ἐκ τῶν φλογῶν, ἡ τραυματίαι· ἀλλὰ τὸ σπουδαιότερον παρανάλωμα τῶν φλογῶν ἐκείνων τῆς Μόσχας ὑπῆρξεν ἡ «μεγάλῃ στρατιᾷ», καὶ ἡ κοσμοκρατορία τοῦ δαιμόνιου Κόρσου.

Τίς ἔθελε τὸ πῦρ εἰς τὴν Μόσχαν; Ὁ Ῥοστόπτσιν, ἀπεκρίθη ὁ σύγχρονος τότε κόσμος, αὐτὸ δὲ τοῦτο ἀποκρίνεται καὶ σήμερον ἡ ἱστορία. Ὅτι ὁ ἐμπρηστὸς ἐγένετο ἄνευ τῆς διαταγῆς τοῦ αὐτοκράτορος εἶνε γνωστὸν. Ἐπίσης δὲ γνωστὸν εἶνε ὅτι ὁ Ῥοστόπτσιν αὐτὸς ἐδημοσίευσεν ἐν Παρισίῳ τῷ 1824 φυλλάδιον (Vérité sur l'incendie de Moscou) ἐν ᾧ ἀρνεῖται, ὅτι αὐτὸς εἶνε ὁ ἐμπρηστὴς ἀλλ' ἡ κοινὴ γνώμη ἀνέκαθεν ὅμως ἐθεώρησεν αὐτὸν ὡς τὸν αἴτιον. Ἀναντιρρήτως δὲ αὐτὸς, ὡς γενικὸς στρατιωτικὸς διοικητὴς τῆς πόλεως, ἔλαβε προηγουμένως ὄλα τὰ μέτρα πρὸς καταστροφὴν πάσης ἐν Μόσχᾳ ἀποθήκης, παρέδωκε δὲ ἰδίᾳ χεῖρ εἰς τὸ πῦρ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ καὶ μεγαλοπροσπῆ ἐν Βορονόβο ἐπαυλιν.

Ἐν ἔτει 1814 παρητήθη τοῦ ἀξιωματικῆς αὐτοῦ, καὶ συνώδευσε τὸν αὐτοκράτορα Ἀλέξανδρον εἰς Βιέννην. Ἐκτοτε δ' ἐπέδωθη εἰς περιηγήσεις, μέχρι οὗ ἐν ἔτει 1817 ἀποκατέστη ἐν Παρισίῳ, ὅπου καὶ διεβίωσε μέχρι τοῦ 1825 ἔτους, μετ' ὃ ἐπιστρέψας οἴκαδε ἀπεβίωσε ἐν Μόσχᾳ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1826.

Κατὰ τὴν ἐν Παρισίους διαμονὴν τοῦ ὁ κόμητος 'Ροστόπτσιν ἦτο πρόσωπον πασίγνωστον, καὶ σχεδὸν δημοτικόν. Ἡ ἀριστοκρατία τῷ εἶχεν ἀναπεπταμένας τὰς πύλας τῶν αἰθουσῶν τῆς, ἦτο δὲ πάντοτε μεταξὺ τῶν προσκεκλημένων τῆς αὐλῆς. Ἐσπέραν τινὰ ἐν τινι ἀριστοκρατικῇ αἰθούσῃ τοῦ προαστείου Ἀγίου Γερμανοῦ ἦσαν πολλοὶ τινες συνθηροισμένοι περίξ τοῦ κόμητος, καὶ ἔτεινον πρὸς αὐτὸν μετὰ πολλῆς προσοχῆς τὸ οὖς, διηγούμενον προθύμως ἐν τι τῶν πολλῶν ἐπεισοδίων τοῦ πολυταράχου τοῦ βίου. Ἡ ὑπομνηματογραφία ἦτο τότε τοῦ συρμοῦ, καὶ ὅλοι ὅσοι εἶχαν ὑποκριθῆ πρόσωπόν τι ἐν τῇ μεγάλῃ ἐποποιῇ τῆς ἐπαναστάσεως καὶ αὐτοκρατορίας ἐνόμιζον ἐκυτοῦς ὑποχρέους νὰ παράσχωσιν εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεὰς λεπτομερεῖς πληροφορίας περὶ ὧσων ἐγνώριζον.

Κυρία τις τῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ, διακρίψασα τὸν κόμητα 'Ροστόπτσιν, τῷ λέγει:—Πρέπει νὰ γράψῃς τὰ ἀπομνημονεύματά σας, κύριε κόμη. Θὰ εἶνε τόσον ἀξιανάγνωστα! —Κυρία μου, ἀπεκρίθη ὁ 'Ροστόπτσιν, ἡ ἐπιθυμία σας θέλει ἐκπληρωθῆ, καὶ παρευθὺς.

Τὴν ἐπαύριον ὁ κόμητος ἔρχεται εἰς τὴν οἰκίαν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος κυρίας, καὶ κρατῶν εἰς τὴν χεῖρα ἐν ἀπλοῦν φύλλον χάρτου τυλιγμένον, παρυσιαίεται εἰς αὐτήν, καὶ — Κυρία μου, τῇ λέγει, προσφέρω εἰς αὐτὴν τὸν τυλιγμένον χάρτην, ἐξετέλεσα τὰς διαταγὰς σας. Συνέταξα τὰ ἀπομνημονεύματά μου, καὶ ἰδοὺ αὐτά!»

Ἐκαστος ἐννοεῖ ὅποια ὑπῆρξεν ἡ ἐκπληξίς τῆς περιέργου κυρίας.

Τὴν αὐτὴν ἐκπληξὴν θέλει αἰσθανθῆ καὶ ὁ ἀνεγνώστης τοῦ παραδόξου τούτου ἐγγράφου, ὑπερδὸν σχολιάζομεν, παρὰ μὲ μίαν καὶ μόνην σημείωσιν, ὅτι, ἐν τῷ τῷ σπουδαιότερον ἱστορικὸν γεγονός, μετ' οὗ συνεδῆθη ἀδιαβήτως τὸ ὄνομα τοῦ 'Ροστόπτσιν, εἶνε ἡ πυρκαϊὰ τῆς Μόσχας, ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασιν αὐτοῦ τούτοις οὐδὲ μία λέξις λέγεται περὶ αὐτοῦ.

Ἡ παράδοξος αὕτη ἀποσιώπησις δὲν πρέπει νὰ ἐκπληξῆ κανένα, διότι, καθὼς εἶπομεν, ὁ κόμητος ἀπέκρουσεν αἰετοῦ τὴν εὐθύνην τοῦ μεγάλου τούτου γεγονότος, καὶ ὅμως οὐδέποτε ἔλειψαν, ὅσοι εἶδαν κατὰ τὸν ἀπείσιον Σεπτέμβριον τοῦ 1812 τὰς περὶ τὸ Κρεμλίον ἐκρηγείσας ἐκείνας φλόγας, Γάλλοι τε καὶ 'Ρῶσοι, ν' ἀποδώσωσι τὴν τιμὴν τῆς μεγάλης τυχῆς θυσίας εἰς τὸν 'Ροστόπτσιν. Παρλαίποντες πολλὰ τινὰ ἄλλα, περιοριζόμεθα εἰς τὴν παράθεσιν τῆς γνώμης τοῦ στρατηγῶ κόμητος Σεργίου, ὅστις ἰδοὺ τί λέγει περὶ τοῦ γεγονότος τούτου ἐν τῇ γνωστῇ αὐτοῦ περὶ τῆς ἐστρατείας ταύτης ἱστορίᾳ: «Πολλοὶ φρονούσιν, ὅτι ὁ κόμητος 'Ροστόπτσιν, αἰετοῦ ἐμφερούμενος ἐκ τοῦ αὐτοῦ αἰσθημάτος τῆς εὐγενεοῦς εἰς τὴν πατρίδα ἀφοσιώσεως, ἧτις θέλει καταστήσῃ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀθάνατον, ἀποποιεῖται

σήμερον τὴν ἀθανασίαν πράξας τόσον μεγάλην, μόνον καὶ μόνον ὅπως ἀφήσῃ ὀλοκλήρον τὴν ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου δόξαν εἰς τὴν φιλοπατρίαν τοῦ ἔθνους, εἰς ὃ ἀνήκει». Α... Ω...

Ἀπομνημονεύματα τοῦ κόμητος 'Ροστόπτσιν συνταχθέντα ἐντός δέκα λεπτῶν.

ΠΙΝΑΞ

ΤῶΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Α'. Ἡ γέννησίς μου.—Β'. Ἡ ἀνατροφή μου.—Γ'. Τὰ ὅσα ὑπέφερα.—Δ'. Στερήσεις.—Ε'. Ἀξιοσημείωτοι ἐποχοί.—ΣΤ'. Ἡθικὴ προσωπογραφία.—Ζ'. Σπουδαία ἀπόφασις.—Η'. Τί ἔγινε καὶ τί θὰ ἠδυνάμην νὰ γείνω.—Θ'. Ἀρχαὶ σεβασταί.—Ι'. Τὰ ὅσα μοι ἤρσαν.—ΙΑ'. Τὰ ὅσα ἀπεστράφη.—ΙΒ'. Ἀνάλυσις τοῦ βίου μου.—ΙΓ'. Ἡ ἀνωθεν ἀντιμισθία μου.—ΙΔ'. Τὸ ἐπιτάφιόν μου.—ΙΕ'. Ἐπιστολὴ ἀφιερωτικῆ.

Α'. Ἡ γέννησίς μου.

Τῇ 12 Μαρτίου τοῦ ἔτους 1765 ἐξῆλθον ἀπὸ τὸ σκοτός εἰς τὸ φῶς. Μετ' ἐμέτρησαν, μ' ἐξύγιον, καὶ μ' ἐθάπτισαν. Ἐγενήθη χωρὶς νὰ γνωρίζω διατί, καὶ οἱ γονεῖς μου ἀνέπεμψαν εὐχάριστὰς πρὸς τὸν Θεόν, χωρὶς νὰ γνωρίζωσι διατί.

Β'. Ἡ ἀνατροφή μου.

Μ' ἐδίδαξαν παντὸς εἶδους πράγματα, καὶ παντὸς εἶδους γλώσσας. Διὰ τῆς ἀναισχυντίας καὶ ἀγυρτείας κατώρθωσα πολλάκις νὰ θεωρηθῶ ὡς σοφός. Ἡ κεραλή μου κατήντησε βιβλιοθήκη πλήρης συγγραμμάτων ἐλλειπῶν καὶ κολοβωμένων, τῆς ὁποίας ἐφύλαξα ἐγὼ τὸ κλειδίον.

Γ'. Τὰ ὅσα ὑπέφερα.

Ἐπέφερα πολλὰ ἀπὸ τοὺς διδασκάλους, ἀπὸ τοὺς ῥάπτρας, οἱ ὅποιοι μοῦ ἔκαμαν στενὰ φορέματα, ἀπὸ τὰς γυναῖκας, ἀπὸ τὴν φιλοδοξίαν, ἀπὸ τὴν φιλαυτίαν, ἀπὸ θλίψεις ἀνοφελεῖς, ἀπὸ τοὺς μονάρχας, καὶ ἀπὸ τὰς ἀναμνήσεις.

Δ'. Στερήσεις

Ἐστερήθην τρεῖς μεγάλας ἀπολαύσεις τοῦ ἀνθρώπινου γένους: τὴν κλοπὴν, τὴν λαίμαργίαν, καὶ τὴν ὑπερηφάνειαν.

Ε'. Ἀξιοσημείωτοι Ἐποχοί.

Τριηκοντοῦτης ἀρῆκα τὸν χρόνον, τεσσαρακοντοῦτης τὴν πρὸς τὸ ὠραῖον φύλλον φιλαρέσκειαν, πεντηκοντοῦτης τὴν κοινὴν γνώμην, καὶ ἑξήκοντοῦτης τὸ σκέπτεσθαι, καὶ τοιοιτοτρόπως ἔγινε ἀλλήλης σοφός, ἢ ἐγώστῆς, ὅπερ εἶνε τὰ αὐτά.

ΣΤ'. Ἡθικὴ προσωπογραφία.

Ἦμην πείσμων ὡς ἡμίονος, ἰδιότροπος ὡς γυνὴ φιλαρέσκος, εὐθυμὸς ὡς παιδίον, δραστήριος ὡς ὁ Βοναπάρτης, καὶ πάντα ταῦτα κατὰ βούλησιν.

Ζ'. Σπουδαία ἀπόφασις.

Μὴ κατορθώσας νὰ γείνω κύριος τῆς φυσιογνωμίας μου, ἀρῆκα τὴν γλώσσάν μου ἀγκλίνωτον, καὶ ἀπέκτισα τὴν συνήθειαν νὰ σκέπτομαι γεγονυῖα τῇ φωνῇ. Τοῦτο μοι παρέσχε πολλὰς ἀπολαύσεις καὶ πολλοὺς ἐχθρούς.

Η'. Τί ἔγινε καὶ τί θὰ ἠδυνάμην νὰ γείνω.

Ἡ φίλις καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη μετ' ἐνεκίνησαν

πάντοτε, καὶ ἐὰν ἐγενώμην εἰς τὸν χροσοῦν αἰῶνα, θὰ ἠδυνάμην νὰ γείνω ἐξ ὀλοκλήρου καλὸς ἀνθρώπος.

Θ'. Ἀρχαὶ σεβασταί.

Δὲν ἀνεμίχθη ποτὲ εἰς κανέν συνοικέσιον, εἰς κάμειαν γραῶν πολυπραγμοσύνην. Δὲν ἐτύπησα ποτὲ οὔτε μάγειρον, οὔτε ἰατρὸν, ὅθεν καὶ οὐδενὸς τὴν ζωὴν ἐπέδουλεύθη.

Ι'. Τὰ ὅσα μὲ ἤρσαν.

Ἠγάπησα τὰς μικρὰς συνκαστροφάς, καὶ τὸν περίπατον εἰς τὰ δάση. ἔβλα σεβασμὸν ἀσύσιον πρὸς τὸν ἥλιον, καὶ ἡ δύσις τοῦ πλάγκις μ' ἐπροξένοι: θλίψιν. Ἀπὸ τὰ χρώματα μοι ἤρσαν τὸ κυανοῦν, ἀπὸ τὰ φαγητὰ τὸ βραστὸν μετὰ δαυκιὰ, ἀπὸ τὰ ποτὰ τὸ νεπὸν νερόν, ἀπὸ τὰ θέκτρα, ὅσα παριστάνουσι κωμωδίας. Ἐκ τῶν ἀνθρώπων οἱ κωροὶ, εἴτε ἄνδρες εἴτε γυναῖκες, εἶχαν πάντοτε δι' ἐμὲ θέληγητρόν τι ἀνεξήγητον.

ΙΑ'. Τὰ ὅσα ἀπεστράφη.

Ἀπέφευγα τοὺς ἀνοήτους καὶ τοὺς οὐτιδανούς, καὶ τὰς ῥαδιούργους γυναῖκας, ὅσαι ὑποκρίνονται τὴν ἐνάρετον, ἢ δὲ προσποίησης καὶ ἐπιτήδευσις μοι ἐνέπνεον ἀηδίαν. Ὀκτεῖρον τοὺς ἄνδρας, ὅσοι βιάπτονται, καὶ τὰς γυναῖκας, ὅσαι ψευθυώνονται, καὶ ἀπεστρέφουσι τοὺς πονηκοὺς, τὰ πνευματώδη ποτὰ καὶ τὴν μεταφυσικὴν, φρίκην δὲ μοι ἐνεποιούσιν τὰ δικαστήρια καὶ τὰ λυσσακόμενα ζῷα.

ΙΒ'. Ἀνάλυσις τοῦ βίου μου.

Ἀναμένω τὸν θάνατον ἄνευ φόβου, ἀλλὰ καὶ ἄνευ ἀνυπομονησίας. Ὁ βίος μου ὑπῆρξε κακὸν μελόδραμα, παρασταθὲν ὅμως μεγαλοπρεπῶς, ἐν τῷ ὑπεκρίθη πρόσωπα ἡρώων, τυράννων, ἐρωτολήπτων, πατέρων εὐγενῶν, ἀλλ' ὅχι ποτὲ καὶ ὑπηρετῶν.

ΙΓ'. Ἡ ἀνωθεν ἀντιμισθία μου.

Ἡ μεγάλη μου εὐτυχία συνίσταται εἰς τὸ ὅτι εἶμαι ἀνεξάρτητος ἀπὸ τὰ τρία πρόσωπα, ἅτινα κυβερνοῦσι τὴν Εὐρώπην. Εἶμαι πλούσιος, ὑποθέσεις δὲν ἔχω, εἶμαι ἀκετὰ ἀδιάφορος πρὸς τὴν μουσικὴν, ὥστε δὲν ἔχω νὰ κάμω τίποτε οὔτε μετ' ὅν 'Ρότσιγλν, οὔτε μετ' ὅν Μέττερνιχ, οὔτε μετ' ὅν 'Ροσσίνην.

ΙΔ'. Τὸ ἐπιτάφιόν μου.

Ἐνθάδε κείται πρὸς ἀνάπαυσιν μετ' ἡσυχίαν ἀνοπαρκομένην, μετ' ἡσυχίαν πεπωρωμένην, καὶ μετ' ὅσον ἐνενευρισμένον εἰς γέρον διάβολος ἀποδιώσεως. Κύριοι καὶ Κυρίαι, παρήλθετε.

ΙΕ'. Ἐπιστολὴ ἀφιερωτικὴ πρὸς τὸ ἔθνος.

Σκυλλοδυσκόσιον! παράχρησον ὄργανον τῶν παθῶν, ὅπερ ὑψώνει ἄχρην οὐρανοῦ καὶ καταβυθίζει μέχρι βυθίου, ὅπερ ἐγκλωμίζει καὶ συκοφαντεῖ χωρὶς νὰ γνωρίζῃς διατί, εἰκὼν τῆς κωδωνοκρουσίας, ἡχοῦ σεκυτοῦ, παράλογοι τύραννοι

δραπέτα τοῦ φρονοκομείου, ἀπόσταγμα τῶν θανασιμωτέρων δηλητηρίων καὶ τῶν λεπτοτέρων ἀρωμάτων, ἀντιπρόσωπε τοῦ διαδόλου παρὰ τῷ ἀνθρώπινῳ γένει, Ἐρινός, φοροῦσα τὸ προσωπεῖον τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης, Δημόσιον, ὅπερ νέος ἐρροθήθη, ὠριμος ἀνὴρ ἐσεδάσθη, καὶ γέρον περὶερρόνησα, εἰς σὲ ἀφιερωτὰ ἀπομνημονεύματά μου. Χαριτωμένον δημόσιον! τέλος πάντων εὐρίσκουμαι ἐκτός τῆς ἐξουσίας σου, διότι ἀπεδίωσα, ὅθεν εἶμαι κωφός, τυφλὸς καὶ ἄκαλος.

Εἶθε νὰ ἀπολαύσης ταῦτα καὶ σὺ πρὸς ἡσυχίαν σου, καὶ πρὸς ἡσυχίαν τοῦ ἀνθρώπινου γένους.

'Ροστόπτσιν.

Η ΓΛΑΥΞ ΕΝ ΤΗ ΒΟΥΛῃ ΤΩΝ ΛΟΡΔΩΝ

Ἐν τῇ Βουλῇ τῶν λόρδων ἐγένετο ἐσχάτως ἐνδιαφέρουσα συζήτησις περὶ τῆς γλαυκῆς. Τὸ εἰς τὴν Ἀθηνᾶν καθιερωμένον πτηνὸν κατετάχθη νομοθετικῶς μεταξὺ τῶν ὀφελίμων εἰς τὸν ἄνθρωπον πτηνῶν, συμπεριληφθὲν κατὰ τὸν «Ἡμερήσιον Τηλέγραφον» εἰς τὰς προσθέτους διατάξεις τὰς προστατευούσας αὐτά. Πολλοὶ τῶν δημοσίων ἔλαβον τὸν λόγον εἰς ὑπεράσπασιν τοῦ νυκτοβίου διπόδος, οὗτινος τὰ διάφορα εἶδη ἐξολοθηροῦσι μεγάλην ποσότητα κυνηγίου φέροντα εἰς ἀπόγνωσιν τοὺς κυνηγοὺς εἰς τινὰ μέρος.

Μετὰ μακρὰν συζήτησιν ἡ βουλὴ κατεπέσει ὅτι, ἐὰν ἡ γλαυξ προσβάλλει τὸ κυνήγιον, ἰδίως ὅμως καταδιώκει ἀμελιότως τὰ τρώκτικα ζῷα, οἷα εἶναι οἱ μῦς, οἱ μῦς οἱ ἀρουραῖοι καὶ πληθὸς ἄλλο βλαπτικῶν ἐντόμων. Ὑπάρχουσι γλαυκὲς φρονέουσιν ἐν μιᾷ μόνῃ νυκτὶ μέχρις 100 μῶν.

Εἰς τὰ ἐν Σκωτίᾳ κτήματα τοῦ δουκὸς Buccleuch τὸ νυκτοβίου πτηνὸν ἀπολαύει πάσης ἀσφαλείας χάριν τῆς γεωργίας: τὸ φρονεῖν γλαυκὴς ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς. Εἰς δὲ τὴν ἑστυλίαν Arundel τοῦ δουκὸς Norfolk αἱ γλαυκὲς εἶνε ὅσον καὶ αἱ γαλαὶ ὀφέλιμοι. ἀπὸ αἰῶνων δὲ ὑπάρχει δι' αὐτὰς ὀρισμένη ἰδίᾳ θέσις εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ πύργου.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΣΟΥΤΕΡ

Ἐσχάτως ἀπέθανεν ἐν Οὐασιγατῶν ὁ πρότερος τῶν Καλιφορνίων χρυσοθηρῶν, ὁ στρατηγὸς Σούτερ, οὗ ἐν τοῖς κτήμασιν ἀνεκαλύφθη τὸ πρῶτον ψήγμα χρυσοῦ ἐν ἔτει 1848. Ὁ στρατηγὸς Σούτερ ἐγενήθη τῷ 1803 ἐν τῷ δουκάτῳ τοῦ Βάδεν, καὶ ἐσπούδασεν ἐν Ἑλβετίᾳ, ὅθεν κατήγετο ἡ οἰκογένεια αὐτοῦ. Εἰσοσκέτης ὑπῆρξε παρὰ τῷ Καρόλῳ τῷ 1' ὡς ὑπολογιστὸς τῶν Ἑλβετῶν σωματοφυλάκων καὶ μετέσχε τῆς εἰς Ἰσπανίαν ἐστρατείας. Τῷ 1830, καταλιπὼν τὴν Γαλλίαν μετὰ τῶν Βουρβόνων, ἐπανήλθεν εἰς Ἑλβετίαν, ὅπου προσεδιάσθη εἰς λοχαγόν. Παραιτηθεὶς δὲ μετανέστη τῷ 1834 εἰς Ἀμερικὴν καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν μετέβη εἰς Σάντα-Φε τοῦ Νέου Μεξικού, εἶτα δὲ διὰ ξηρᾶς προεχώρησε μέχρι

Καλιφορνίας, ποιμαίνων βουκόλιον. Μετά τινα ταξείδια εἰς τὰς Σανδβίγας νήσους καὶ εἰς τὴν Ὀρεγῶνα, ἐπέστρεψεν εἰς Καλιφορνίαν ἔνθα ἐπεδόθη εἰς τὸ ἐμπόριον τῶν μηλωτῶν, συναγωνιζόμενος πρὸς τὰς ῥωσικὰς ἐταιρίας καὶ τὸν ἐν Νέα Ὑόρκη μέγαν ἐμπορικὸν οἶκον τῶν Ἀστὸρ. Τέλος ἐν ἔτει 1839 ἀποκατέστη ἐν Κολόμα παρὰ τὸν Ἀμερικανικὸν ποταμὸν, παραποτάμιον τοῦ Σακραμέντου. Κατέστησε δ' ἐκεῖ βιομηχανικὰ καταστήματα, μύλον, προιονστήριον, βυρσοδεψεῖον, εἰς ᾧ προσέλαβεν ἐργάτας Ἰθαγενεῖς Ἰνδοῦς. Τὰ καταστήματα ταῦτα ὠχύρωσε διὰ προμαχῶνων καὶ τηλεβόλων, ἐν δὲ τοῖς παλαιαῖς χάρταις τῆς Καλιφορνίας σημειοῦνται τὰ καταστήματα αὐτοῦ ὑπὸ τὰ δύο ὀνόματα φρούριον Σούτερ ἢ Νέα Ἐλβετία.

Ἡ Καλιφορνία ἀνῆκε τότε εἰς τὸ Μεξικόν. Ὁ Σούτερ ἐπέτυχεν τῷ 1841 παρὰ τοῦ διοικητοῦ τῆς ἐπαρχίας παραχώρησιν γῆς ἐκτάσεως ἑνδεκα λευγῶν, ἔπειτα εἰκοσιδύο τῷ 1845, καὶ ἔζη ἐκεῖ ὡς αὐθόνητος. Πάντες οἱ διὰ τῆς Καλιφορνίας διερχόμενοι ἐτύγχανον ἡγεμονικῆς ὑποδοχῆς παρ' αὐτῷ.

Τῆ πρώτῃ τῆς 7]19 Ἰανουαρίου 1848 ἀνεκαλύφθη τὸ πρῶτον χρυσὸς ἐν τῷ προιονστηρίῳ τοῦ λοχαγοῦ Σούτερ ὑπὸ Ἀμερικανοῦ τινος ἐργάτου. Ἐν ᾧ οὗτος ἦνοιγε τὸ κλεῖθρον, ἵνα εἰσρεύσῃ ὕδωρ εἰς τὸν ὕδραυλικὸν τροχὸν τὸν κινουῦντα τοὺς πρίονας, ὁ Σούτερ διέκρινεν ἐν τῇ διώρυγι κίτρινην τινὰ καὶ βαρεῖαν μεταλλοειδῆ ὕλην, ἣν ἐν τῇ ἀπλότῃ αὐτοῦ ἐξέλαβε τὸ κατ' ἀρχὰς ὡς χαλκόν. Δοκιμάσας ὁμοῦ αὐτὴν δι' ὄξους εἶδεν ὅτι δὲν ἐπρασίניζεν* ἐπίσης καὶ τὸ νιτρικὸν ὀξύ οὐδόλως ἐφθέρειν αὐτήν. Τοῦτο ἰδόντες ὁ τε λοχαγὸς Σούτερ καὶ ὁ Ἀμερικανὸς ἐργάτης ἐσκέφθησαν ὅτι ἴσως ἦτο χρυσός, καὶ ὑπεσχέθησαν ἀλλήλοις νὰ τηρήσωσι μυστικὸν τὸ πρᾶγμα. « ἄλλ' οὐδὲν βαρύτερον μυστικοῦ ». Ἡ εἰδήσις διεδόθη τάχιστα. Ὅλη ἡ Καλιφορνία προσέτρεξεν ἐκεῖ, εἶτα ὅλη ἡ Βόρειος Ἀμερικὴ, εἶτα καὶ ἡ Νότιος καὶ τέλος ὁ κόσμος ὁλόκληρος. Εἶναι γνωστὴ ἡ πρωτοφανὴς αὕτη εἰς τὴν ἱστορίαν ἐπιδρομὴ, ἣ τις ἀρξάμενη ἐν ἔτει 1848, ἐπαυσε νὰ μάλλον ἐματριάζθη μόλις λήγοντος τοῦ 1850. Ἡ Καλιφορνία, ἣτις κατωκεῖτο τότε ὑπὸ ὀλίγων χιλιῶν ψυχῶν μόνον, ἀριθμεῖ νῦν ἐν ἑκατομμύριον περίπου, ὁ δ' ἅγιος Φραγκίσκος, ὅστις εἶχεν ἐκατοντάδας τινὰς κατοίκων, κατοικεῖται νῦν ὑπὸ 230 χιλιάδων, καὶ κατέστη μία τῶν καλλίστων πόλεων τοῦ κόσμου.

Καὶ τίς ὁ αἰτίος τούτων; Ἡ ἐκμετάλλευσις τοῦ χρυσοῦ, ἡ συναγωγὴ τῶν ἀναρίθμων ἐκείνων ψυχῶν, ὧν τὸ πρῶτον ἀνεκαλύφθη τυχαίως ἐν τοῖς κτήμασι τοῦ λοχαγοῦ Σούτερ. Ἐγένετο τούλαχιστον οὗτος ἑκατομμυριοῦχος, ὡς τοσοῦτοι ἄλλοι Καλιφόρνοι; χρυσοθήραι;

Δυστυχῶς ἀπέθανε πτωχὸς καὶ ἀπεργυρωμέ-

νος. Οἱ χρυσοθήραι ἐπέδραμον εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ, καὶ ὁ ἀνὴρ οὐ τὰ κτήματα ἐκάλυπτον τετραγωνικὰς λεύγας ὅλας, ὁ ἀνὴρ οὐ τὰ βοσκήματα ἠριθμοῦντο κατὰ χιλιάδας, ἀπώλεσε τὰ πάντα! Ματαίως προσέφυγεν εἰς τὰ δικαστήρια, ἐξαιτούμενος ν' ἀποδοθῶσιν αὐτῷ ὑπὸ τῆς πολιτείας τῆς Καλιφορνίας, καὶ κατοπιν ὑπὸ τῶν Ἠνωμένων πολιτειῶν τὰ κτήματά του· τῷ ἐγένοντο ἐνστάσεις ὅτι τὰ παραχωρητήρια ἐγγράφα δὲν ἦσαν κανονικὰ, μὴ φέροντα τὴν ὑπογραφήν τῆς κεντρικῆς ἐν Μεξικῷ διοικήσεως. Ἐδέησε νὰ καταλίπῃ τὴν νέαν Ἐλβετίαν καὶ ἐγκατέστη τῷ 1859 ἐν τῷ Ἄνω Σακραμέντῳ, ἔνθα προσκτησάμενος μεγάλην ἀγροικίαν ἐργάζετο πάσῃ δυνάμει. Οἱ Καλιφόρνοι ἀπένειμαν αὐτῷ βεθμῶν συνταγματάρχου καὶ ἀργότερον, τῷ 1868, στρατηγοῦ, ἀλλὰ στρατηγοῦ τῆς ἐθνοφρουρᾶς. Ἡ ἀγροικία του ὅμως ἐγένετο παρανόημα τοῦ πυρός, καὶ ἐπὶ τέλος ἡ Καλιφορνία ἐχορήγησεν αὐτῷ σύνταξιν τρισχιλίων δολλαρίων ἢ 15,000 φράγκων περίπου ἐτησίως. Ἐζῆ μετὰ τῆς συζύγου του βίον λιτότατον, διότι τὰ πάντα εἰσὶν ἀκριβὰ ἐν Ἀμερικῇ. Ἐσχάτως κατόκει ἐν μικρῇ ἀγροτικῇ οἰκίᾳ ἐν Πενσυλβανίᾳ. Τὸν χειμῶνα μετέβαινεν εἰς Οὐασινγκτόνα, συχνάζων εἰς τὸ Κογκρέσσον, διότι ἠλπίζεν ὅτι θὰ εἰσακούσωσι τὰς αἰτήσεις του· ἀλλ' οἱ τε πληρεξούσιοι καὶ οἱ Γερουσιασταὶ οὐδεμίαν παρεῖχον ἀκρόασιν εἰς ταῦτα!

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὁ Rivarol ἀπήντησεν ἡμέραν τινὰ ἕνα τῶν ποιητῶν, γνωστὸν διὰ τοὺς ἀθλίους στίχους του, φέροντα ἐν τῷ θυλακίῳ τοῦ φορέματός του χειρόγραφα, κατὰ τὸ τρίτον ἐκείθεν προσέζεχοντα. Ὁ Rivarol τῷ λέγει:

— ὦ! ἀκριβέ μου φίλε, ἐὰν δὲν σ' ἐγνώριζαν, θὰ σ' ἐκλεπταν μὴ χαρὰ!

Ποῖαν ἡλικίαν μοῦ δίδετε; ἔλεγε παρῆλιξ τις ἐρωτότροπος πρὸς τινὰ νεανίαν.

— ὦ, μὰ τὸν Θεόν, εἶπεν ὁ μικρὸς αὐθάδης, ἔχετε ἥδη ἀρκετὰ ἔτη, χωρὶς ἐγὼ νὰ σὰς δώσω ἄλλα.

Ὁ κ. ** γνωστὸς διὰ τὴν μεγάλην του φιλαργυρίαν, ἐκκυχάτο ὅτι ἔχασε μέγα ποσὸν εἰς τὰ χαρτιά, χωρὶς νὰ ἐκστομίση λέξιν. « Δὲν ἐκπλήττομαι διὰ τοῦτο, ὑπέλαθε τις, αἱ μεγάλαί θλίψεις εἶνε ἄφρωνος ».

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

Ἀλέξανδρος Δυμάς, ὁ πατήρ, ἦτο ἀγαθότατος καὶ θαυμάσιος εἰς τὰς πρῆς τοὺς φίλους εὐποιίας του, ἐνίστε δὲ καὶ πρὸς τὸν προστυχόντα.

Ἐγραψέ ποτε πρὸς τινὰ τῶν πιστοτέρων φί-

1. Ἐπίσης ἐκ τῶν 3.600 κ. κ.

λων του ἐπιστολὴν ἐξ ἐκείνων, ἃς εἶχεν ἐτοιμοὺς ὑπὲρ πάντων· συνίστα δ' ἐν τῇ ἐπιστολῇ του ταύτῃ πανοῦργόν τινα πρώτης τάξεως.

« Σὰς στέλλω, ἔγραφε, τὸν καλῆτερόν μου φίλον· ἀνοίξατέ του καὶ τὰ δύο φύλλα τῆς θύρας σας· πράξατε ὑπὲρ αὐτοῦ ὅ,τι θὰ ἐπράττετε καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ αὐτοῦ, κτλ. κτλ. κτλ. ».

Μετά τινα χρόνον ἐπέρχεται συνάντησις τοῦ Δυμά καὶ τοῦ φίλου. Ὁ φίλος φέρεται ψυχρῶς. Τοῦτο προκαλεῖ ἐξήγησιν. Ὁ φίλος ἐξηγεῖ εἰς τὸν Δυμᾶν—ὅστις ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ εἶχε λησμονήσει τὰ πάντα—τὴν ὑπερβολικὴν εὐπιστίαν καὶ ἀπροσεξίαν του· καὶ τῷ ἀνακαλεῖ εἰς τὴν μνήμην του τὴν σύστασιν τοῦ τελευταίου προστατευομένου του.

— Ἐ, λοιπόν; εἶνε ὁ καλῆτερος, ὁ ἐρασιμώτερος νέος τοῦ κόσμου! Πλήρης νοσημοσύνης, πλήρης αἰσθημάτων! . . .

— Ναί, ἀλλὰ μοῦ ἦρε τὸ ρολόγι 'ποῦ ἦτο τὸ τραπέζι μου.

— Πῶς!.. Σὰς ἐπῆρε καὶ σὰς τὸ ὠρολόγιον; Αἱ λέξεις αὗται περιέχουσιν ἐν συνόψει ὅλον τὸν χαρακτῆρα τοῦ Δυμά.

Φιλαργυρὸς τις ἔλεγεν:

— Ἐξέρχομαι μὲ ἀλεξιβρόχιον ὄλιος νέον, καὶ ἰδοῦ, βρέχει! Δὲν εἶχα τύχην!

ΙΩΝΑΣ.

ΑΔΗΘΕΙΑΙ

* Προφυλάττου ἀπὸ ἐχθρῶν, ὅστις σοὶ γίνεταί πρόξενος μεγάλου κακοῦ, κολακεύων σε ἀκαταπαύστως, δικαιολογῶν ὅλας σου τὰς ἐλλείψεις, καὶ κρύπτων πάντοτε ἀπὸ σοῦ τὴν ἀλήθειαν, συμβουλεύων σε νὰ ἀφίνεσαι ἀχλίνωτος εἰς τὴν ὀμίην τῶν παθῶν σου, καὶ καθιστῶν σε συγγρόνως γελοῖον ἐνώπιον πάντων.

Ὁ ἐχθρὸς οὗτος εἶσαι σὺ αὐτός.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐν τῇ τελευταίᾳ βιομηχανικῇ ἐν Βιέννῃ ἐκθέσει τῆς Κάτω Ἀυστρίας ὑπάρχει ὡς πωλήτρια τῶν προϊόντων νεανίς τις, ἣτις δικαίως δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐν τῶν περιεργωτάτων τῆς ἐκθέσεως ἀντικειμένων. Ἡ νεανίς αὕτη ἐνομάζεται Ἰωάννα Mucker, ἐπταετῆς δ' οὕσα ἔσχε τὸ ἀτύχημα νὰ καταπατηθῇ ὑπ' ἀμάξης, ἣς ὁ τροχὸς συνέτριψε τόσον φοικαδῶς τὸ ἔτερον τῶν γονάτων τῆς, ὅστε ἠναγκάσθη νὰ ὑποστῇ ἐγχείρησιν κατὰ μέσον τοῦ μηροῦ εἰς διάσωσιν τῆς ζωῆς τῆς. Μετὰ τὴν ἐπούλωσιν ἡ νεανίς μέχρι τοῦ 18 αὐτῆς ἔτους μετεχειρίζετο ἕνα βαδίξῃ καλόβαθρον ἐκ τῶν συνήθων· ἀλλὰ πρὸ δύο ἐτῶν ὁ βαρῆνος Ναθαναὴλ Ρότχιλντ ἐδωρήσατο αὐτῇ τεχνητὴν κνήμην, δι' ἣς νῦν ἐπὶ μακρὰς ὥρας δύναται νὰ βαδίξῃ ἐπὶ ὁμαλῆς ἢ ἀνωμάλου ὁδοῦ, ἀνηφορικῆς ἢ κατηφορικῆς, προχωροῦσα ἢ ὑποχωροῦσα καὶ ταῦτα ἀσφαλῶς καὶ ταχέως. Ἀλλὰ τὸ μάλ-

λον περίεργον εἶνε ὅτι ἡ μονόπους δεσποινίς, ἀποκτήσασα τὴν τεχνητὴν κνήμην, ἔμαθε νὰ χορεύῃ θαυμάσια, μετὰ προθυμίας δὲ μετέχει παντὸς χοροῦ, πρὸς ὃν ἔχει θερμὴν κλίσιν. Χορεύει δὲ ἔχι ἀντίχορον (quadrilles) μόνον, ἀλλὰ καὶ τοὺς κυκλικούς χοροὺς, καὶ παρκαταμένως, χωρὶς νὰ φαίνεται αἰσθανομένη τὴν παραμικρὰν ἐνόχλησιν ἢ κόπωσιν. Ἡ ἀρχιδούκισσα Μαρία Θερεσία, ἐπισκεφθεῖσα τελευταῖον τὴν ἐκθεσιν, συνδιελέχθη μετὰ τῆς μονόποδος δεσποινίδος Mucker, παρ' ἣς ἐζήτησε νὰ τῇ ἐξηγήσῃ τὸν μηχανισμόν καὶ τὸν χειρισμὸν τοῦ τεχνητοῦ ποδός, ἐξεπλάγη δὲ μεγάλως ὅτε ἡ νεανίς διεβεβαίωσεν αὐτὴν ὅτι ἀνευ οὐδεμιᾶς δυσκολίας χορεύει τὸν στρόβιλλον (valse), ὅστις εἶνε καὶ ὁ χορὸς τῆς προτιμήσεώς της.

Ἐξ ὅλων τῶν ζώων ὁ κύων εἶνε τὸ μάλλον τὸν ἄνθρωπον ὁμοιάζων. Καὶ αὐτὸς διὰ τῆς ἀνατροφῆς μετέβαλε τὴν ἐκτου φύσιν, ἐπὶ τοσοῦτον δὲ μάλιστα ἐπολιτίσθη, ὅστε πολλάκις δεικνυσὶν ἀποστροφὴν εἰς τὸ νὰ παραβιάξῃ κανόνας τοῦ κοινωνικοῦ βίου.

Ἐπὶ ταύτην τὴν ἐποψιν ἀναφέρει μετὰ ζῶν ἄλλων ὁ κύριος Romanes γεγονός τι περιεργότατον. Εἶχε κύνα τῆς Νέας Γῆς, ὅστις κατατροχόμενος ποτὲ ὑπὸ πείνης, ἤρπασεν ἐκ τῆς τραπέζης τεμάχιον ὀπτοῦ κρέατος, καὶ ἔφερον αὐτὸ ὑπὸ τὴν ἀνάκλιτρον. Καίτοι ἰδὼν τὴν κλοπὴν ὁ κύριός του οὐδὲν εἶπεν, ὅπως ἀναμείνη τὸ ἀποθνήσκον, διότι ἤξευρεν ὅτι ὁ κύων του δὲν ἦτο κλέπτης, καὶ οὐδέποτε εἶχε τιμωρηθῆ διὰ τοιοῦτόν τι. Ὁ ἐνοχος ἔμεινεν ἐπὶ τινὰ λεπτὰ ὑπὸ τὸ ἀνάκλιτρον, ἀμφιταλαντευόμενος μετὰ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ κατασιγᾶσαι τὴν πεινᾶν του καὶ τοῦ αἰσθηματος τοῦ καθήκοντος. Τὸ αἰσθημα ὁμοῦ τοῦτο ἐπὶ τέλος ὑπερέτησεν, ὁ δὲ κύων ἦλθε καὶ κατέθεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ κυρίου του τὸ τεμάχιον τοῦ κρέατος, μεθ' ὃ ὄλιος κατησχυμένος ἐπέστρεψε καὶ ἐκρόθη ὑπὸ τὸ ἀνάκλιτρον, ἀφ' ὅπου μετὰ πολλῆς δυσκολίας τὸν ἐξήγαγον.

Ὁ αὐτὸς σοφὸς φρονεῖ, ὅτι ἐν τῇ ὁμιλίᾳ ἐγκριεται ἡ κυρία διαφορά, ἡ ὑπάρχουσα τὴν σήμερον μετὰ τὸ ἀνθρωπίνου πνεύματος καὶ τοῦ τῶν ζώων. Ἀλλ' ἐκ τούτων πάλιν μόνος ὁ κύων, διὰ τῆς πιστῆς ἀφοσιώσεως αὐτοῦ εἰς τὸν ἄνθρωπον, κατώρθωσε ν' ἀνυψωθῇ ἀρκούντως μετ' αὐτοῦ, καίτοι μὴ κατέχων τὰ μέσα οὔτε πρὸς διατήρησιν, οὔτε πρὸς αὐξήσιν τῶν ἐκτου ἰδεῶν.

Πλείστοι παρατηρητὰ βεβαιοῦσιν ὅτι ὁ κύων κατορθώνει νὰ ἐνοῆ τὸν προφορικὸν λόγον· καὶ τῷ ὅντι δὲν εἶνε διόλου σπάνιον, τὸ νὰ συναντήσῃ τις κύνας, οἵτινες, καλῶς δεδιδασμένοι, παρέχουσιν ὑπὸ τὴν ἐποψιν ταύτην παραδείγματα πειστικώτατα. Ὁ Brehm ὁμιλεῖ περὶ κυνός τινος ἐξ Ἀγγλίας, ὅστις ἐξεδήλου καθαρῶτατα, ὅτι ἐνόει τὰς ὁμιλίας τοῦ κυρίου του.

Μεταφραθεῖς εἰς Γαλλίαν, εὐρέθη ἐν πλήρει συγ-

γύσει και όλως εκποπληγμένος, εδείκνυε δὲ μεγάλην λύπην ἐπὶ τῷ ὅτι δὲν ἐνόει τὴν νέαν γλώσσαν ἀλλὰ καταβαλὼν φαίνεται μεγάλην προσοχήν, ἐπὶ τέλους ἐξωκειώθη καὶ πρὸς αὐτήν, «*εμάθε τὴν γαλλικὴν*».

Πιστικώτερον εἶνε ὅτι διηγείται ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ὁ Walter Scott. Ὁ κύων του εἶχε τιμωρηθῆ, ὡς δῆξας τὸν ἀροσιώλην. Οὐδέποτε ἔκτοτε ἤκουσε νὰ γίνεταί λόγος περὶ τῆς πράξεώς του ταύτης, χωρὶς νὰ δείξῃ ὅτι αἰσχύνεται δι' αὐτήν, καὶ χωρὶς ν' ἀποσυρῆ εἰς γωνίαν τινά.

Τέλος πρὸ τινος πωλητῆς κυνῶν ἐποίησεν ἐπ' αὐτὸν περιεργότατα πειράματα. Πρωτοποιήθη ποτὲ ὅτι πωλεῖ κύνα ἐκ τῶν εὐνοουμένων του. Συνεφώνησε περὶ τε τοῦ τιμήματος καὶ περὶ ὄλων τῶν λοιπῶν ὄρων τῆς πωλήσεως, πλὴν πάντα ταῦτα ἄνευ χειρονομιῶν, ἄνευ φωνῶν μεγάλων, καὶ ἰδίως χωρὶς νὰ ἐπιτείνῃ ἰδιαιτέρως τὴν φωνὴν ἐπὶ λέξεώς τινος. Πάραυτα τὸ κυνάριον, τὸ ὅσπον ἐπρόκειτο νὰ πωληθῆ, προσέπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ κυρίου του κλαυθμηρίζον.

Λι Οἱ Ἀμερικανοὶ, λέγει ὁ Γάλλος Οἰκονομολόγος, ἀντισυχοῦσι μεγάλας διὰ τὸν συναγωνισμὸν, ἢν ἀρχίζει νὰ τοὺς κάμῃ ἡ Αὐστραλία ὡς πρὸς τὴν συντήρησιν τοῦ κρέκτος. Εἶνε βέβαιον πλέον σήμερον, ὅτι τὰ κρέκτα δύνανται δι' ἰδίας τινὸς μεθόδου νὰ παρασκευασθῶσιν ἐν Αὐστραλίᾳ οὕτως, ὥστε μετὰ 62 ἡμερῶν διαπόρθησιν νὰ παραδοθῶσιν ἐν Λονδίῳ, διατηρούμενα ἔτι ἐν ἀρίστῃ καταστάσει.

Ἀνταποκριτὴς τοῦ Χρόνου τοῦ Λονδίνου γράφει πρὸς τὴν ἐφημερίδα ταύτην, ὅτι τὸ κρέας δύνανται ν' ἀγορασθῆ ἐν Σίδνεϊ πρὸς 20 ἑκατοστὰ τοῦ φράγκου κατὰ λίτρον, ἐν δὲ σολδίων ἀρκεῖ δι' ὅλα τὰ ἐξόδα τῆς μεταφορᾶς εἰς Ἀγγλίαν. Προσθέτει δὲ ὅτι τὸ κρέας τοῦτο εἶνε πολὺ ἀνώτερον κατὰ τὴν ποιότητα τοῦ ἀμερικανικοῦ, καὶ, ὡς πρὸς τὴν ἀδιάλειπτον διάρκειαν τῆς προσηθεύσεως, προσθέτει, ὅτι ἡ Αὐστραλία εἶνε κατὰ μέγα μέρος γῶρα κτηνοτροφικὴ, καὶ τρέφει ζῶα πολὺ πλείοντα παρ' ὅσα ἐπαρκοῦσιν εἰς τὴν ἐπιχώριον κατανάλωσιν. Ὁ κ. Ἀδάμς διευγυρίζεται, ὅτι ἡ Αὐστραλία δύνανται νὰ ἐξαγάγῃ τὸ πειπτημῆριον τῶν κτηνῶν τῆς, ἅτινα ὑπολογίζονται εἰς 63 ἑκατομμύρια προβάτων καὶ 7 ἑκατομμύρια κεραιόφων. Μόνον δ' ἐν τῇ πρὸς νότον Νέξ Οὐαλλίᾳ ὑπάρχουσιν 7,500,000,000 στρεμμάτων, ἀροσιωτάτων εἰς κτηνοτροφίαν.

Ἀνεξάντητος εἶνε ἡ Ἀμερικὴ εἰς ἐφευρέσεις. Ἰδοὺ μία ἔτι, προσφάτως ἐκ τῆς ὑπερωκεανείου γῶρας ἀγγελλομένη, ἣτις οὐδαμῶς βεβαίως ὑπολείπεται τῶν μέχρι τοῦδε κατὰ τὸ ἀξιοπερίεργον. Πρόκειται περὶ ἐφευρέσεως, δι' ἣς δύνανται τις νὰ βαδίξῃ ἐπὶ τῶν ὑδάτων ἀπαράλλακτα ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ στερεοῦ ἐδάφους. Ὁ τοῦτο κατορθώσας ὀνομάζεται Soule, ὅστις πρὸς τὸν

σκοπὸν τοῦτον ἐπενόησεν εἶδος ὑποδημάτων ἐκ ψευδαργύρου (ζιγκου), ἅτινα ἔχουσι πέντε ποδῶν μῆκος καὶ πάχος πέντε δακτύλων, εἶνε δὲ ἐπιμήκη ἀπολήγοντα εἰς ὄξυ, καὶ πληροῦνται ἀέρος. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὑποδήματος ὑπάρχει ὁ ἀπαιτούμενος γῶρος διὰ τὸν πόδα, ὑπ' αὐτὸ δὲ εἰσι προσηροσιμένα πέντε κινητὰ πέταυρα ὡς τὰ τῶν παραθυροφύλλων. Ὅταν ὁ φέρων τὰ τοιαῦτα πέδιλα προβάλλῃ τὸν πόδα, τὰ πέταυρα ἀνοίγουσι, τὸ ὕδωρ εἰσθύει ἐντὸς, καὶ ὁ πούς ὀλισθαίνει ἐλαφρὰ πρὸς τὰ ἔμπρῳς ἅμα δ' ὁ πούς ὑποχωρήσῃ, τὰ πέταυρα κλείονται ἐρηπτικῶς. Τὴν ἀξίαν τῆς ἐφευρέσεώς του ὁ κ. Soule κατέδειξε διὰ πειράματος, ὅπου ἐξετέλεσεν ὁ ἴδιος, διαβάς διὰ τῶν πεδίων του τὸν ποταμὸν Harlemer. Ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου δισταγμοῦ ὁ ποντοδρόμος ἠκολούθησεν ἀκινδύνως τὸν δρόμον του ἐπὶ τοῦ ὕδατος διὰ μέσου πλήθους ἀτμοπλοίων, ἰστιοφόρων καὶ λέμβων διαυλακίζόντων τὸν ποταμὸν. Ὁ φέρων τὰ πέδιλα τοῦ κ. Soule δὲν ὑψώνει βαδίξων τὸν πόδα, ἀλλὰ ὀλισθαίνει πρὸς τὰ ἔμπρῳς, ὡς οἱ παγοδρομοῦντες. Ὁ κ. Soule ἔχει θάρος 125 λιτρῶν, τὰ δὲ ὑποβαστάζοντα αὐτὸν πέδιλα εἰσθύουσιν εἰς τὸ ὕδωρ 3 $\frac{1}{2}$ μόνον δακτύλους. Φαίνεται δὲ κινούμενος χωρὶς κόπου, καὶ μόνον προκαίνει ἰσχυρῶς ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος.

Ἡ ἐν Παρισίοις Ἑταιρία πρὸς προσοσίαν τῶν κτηνῶν ἀπεφάσισε νὰ ἰδρύσῃ ἄσυλον, ἐν ᾧ νὰ περισυνάγῃ τὰ ἐγκαταλειμμένα ζῶα. Εἰς ἈΝΑΓΝΩΣΤΗΣ

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Πρέπει νὰ προφυλάττεται τις μετὰ πολλῆς προσοχῆς ἀπὸ τῶν παιγνιοχάρτων, ὅσα φέρουσιν ἐξωφύλλον πράσινον. Ὁ ἰατρός Ουάλας, ἔμπειρος χημικὸς τῆς Γλασκωβίας, λέγει ἡ Ἐπιστήμη δι' ὄλους, ἀνεκάλυψεν ἐφ' ἐνὸς ἐκάστου τῶν ἐξωφύλλων τούτων σπουδαῖον ποσὸν ὀξείας ἀρσενικώδους καὶ ὀξειδίου τοῦ χαλκοῦ.

Ἐκ τῶν παιγνιοχάρτων τούτων πάσχουσι μάλαιστα ἐκεῖνοι, οἵτινες ἔχουν τὴν συνήθειαν νὰ φέρωσι τοὺς δακτύλους εἰς τὸ στόμα των διὰ νὰ εὐκολύνωσι τὸ ξεφύλλισμα, ἥτοι τὴν φυλλολόγησιν τῶν χαρτίων. Ἐνοεῖ δ' ἕκαστός τις εὐκόλως τὸν κίνδυνον ἢν διατρέχει, ἐὰν ἢ πρὸς τὸ στόμα ἐπαφῇ τῶν δακτύλων αὐτῆ ἐπαναληφθῆ καὶ ὀλίγον μόνον. Ὁ ἐν Λονδίῳ ἰατρός Ὅγγ παρατήρησεν ἐξέλειψιν διαρκῆ εἰς τοὺς ὄνυχας καὶ τὸ ἄκρον τῶν δακτύλων κυρίας, ἣτις ἠγάπα ἐμπικρῶς τὸ βίστ, καὶ μετεχειρίζετο τοιαῦτα χαρτία. Ὁ ἰατρός Ὅγγ, συνήθως συμπαίκτηρ τῆς ἐσυμβούλευσε τὴν κυρίαν ταύτην νὰ μεταχειρισθῆ ἄλλα χαρτία, καὶ μετ' ὀλίγας ἐβδομάδας ἡ δερμικὴ πάθησις ἐξηλείφθη.

Τὰ αὐτὰ παρατηρήθησαν καὶ εἰς πῖλους, ὧν οἱ ἐραπτόμενοι τῆς κεφαλῆς δερμάτινοι γύφοι φέρουν χρώματα παρασκευασμένα ἐξ ὕλων δηλητηρίων.